

Újabb kormányalakítási kísérletek Németországban

A múlt év szeptemberi választások eredményeképpen az eddigi CSU (Keresztényszocialista Unió) és CDU (Kereszténydemokrata Unió), valamint az SPD (Németország Szocialdemokrata Pártja) nagyközlációját a következő összetételű kormány váltotta volna fel: CSU/CDU a Szövetség '90/Zöldek nevű párttal, akik 8,9%-ot értek el a választásokon (2013-ban 8,4% volt a választási eredményük). További partnernek az FDP-t, a Német Szabaddemokrata Pártot kérték fel, amely nagy múltra tekint vissza, hiszen évtizedeken keresztül vett részt különböző kormányokban. 2013-ban azonban már csak 4,8%-ot ért el, így be sem jutott a Bundestagba (azaz a Parlamentbe). Most azonban az FDP magához tért, és meglehetősen jó eredményt, 10,7%-ot ért el. A CDU 2017-ben 26,8% kapott, az SPD 20,5%-ot, a CSU 6,2%-ot.

Az ún. jamaikai koalíció tárgyalásai karácsonyig tartottak, de eredményt nem értek el. A tárgyalások bukását megerősítette az a tény is, hogy az FDP vezetője, Christian Lindner bejelentette, hogy pártja kilép a koalícióból. A jamaikai koalíció tervének sikertelensége így nehéz helyzetet eredményezett. Egyrészt a kormány nemzetközi tekintélyének is ártott, amely továbbra is a régi összetételben dolgozik tovább, másrészt nehéz olyan megoldásokat és lehetőségeket teremteni, amelyek biztosítják, hogy a kormány új formában és összetételben a választási eredmény szellemében tudjon tovább dolgozni. Sok lehetőség nincs. Egy új választás meghirdetése és lebonyolítása mellett, hogy meglehetősen komplikált folyamat, igen költséges és bizonytalan is egyben. Ki tudná ugyanis megmondani előre, hogy milyen eredménye lenne?

Ennek köszönhetően a CSU/CDU, valamint Angela Merkel kénytelen volt visszatérni a nagyközláció gondolatához, amelybe Martin Schulz, az SPD elnöke, valamint a párt vezetősége is beleegyezett. Meg kell említeni, hogy a német államelnök, Walther Steinmeier kezdettől fogva sokat fáradozott, hogy működőképes új kormány jöjjön létre. Meghívta az eddigi kormánykoalíciós pártok vezetőit,

és igyekezett meggyőzni őket az új kormány gyors létrehozásáról. Hivatali székhelyén, egy év eleji fogadáson úgy nyilatkozott: "Az új év úgy kezdődik, ahogy a régi befejeződött. A kormányalakítás a legfontosabb beszédtema egész Németországban. Mindenki a pártokra néz és vezető képviselőikre. Mindenki azt kérdezi, hová fog ez vezetni, és ezt teljes joggal teszik."

A megtárgyalni való témák kiválasztása már az újév elején megkezdődött. A három pártból (CDU, CSU, SPD) egy harminckilenc személyből álló tárgyalási delegáció jött létre, amely e pártok vezetőiből, valamint fontosabb országos és helyi politikusokból áll. Így a CDU-t Angela Merkel és tizenkét másik, országos és tartományi szinten is befolyásos politikus képviseli. A CSU-t Horst Seehofer jelenlegi bajor miniszterelnök vezeti, de a tárgyalási delegációhoz tartozik Markus Söder, jövőbeni bajor miniszterelnök tizenegy bajor politikai személyiséggel. Az SPD delegáció vezetője Martin Schulz, aki mellett szintén tizenkét másik politikus képviseli a pártot.

A három párt tárgyaló csoportja számtalan témát vitatott meg a jövőbeni koalíció eredményeit és célját érintő kérdésekről. Az SPD elnöksége az eredményt hat elutasító szavazat mellett elfogadta. Egyben javasolták a rövidesen összeülő SPD pártnapnak, hogy a koalíciós tárgyalások megkezdéséhez adják beleegyezésüket. A három párt tárgyaló résztvevői egy 28 oldalas katalógusban foglalták össze a tárgyalási eredményeket és a kitűzött célokat, amelyeket jelenleg a tárgyalók elfogadtak.

Angela Merkel a megegyezéseket a kölcsönösség jegyében értékelte, amelyre nagy szükség volt. Reményét fejezte ki, hogy a következő koalíciós tárgyalásokat február végéig sikerül befejezni. Martin Schulz a tárgyalások rendkívüli eredményét hangsúlyozta. Angela Merkellel közösen azon a véleményen van, hogy a megegyezések által a társadalmi összetartozás érzése erősödik majd, amelyhez elengedhetetlen a társadalom megújítása. Horst Seehofer is rendkívül elégedett volt a megbe-

szélésekkel, amelyeket külföldön is pozitívan fogadtak. Az Európai Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker kijelentette: a megegyezés tartalmával nagyon elégedett. Emmanuel Macron francia államelnök nyilatkozata szerint örömmel fogadta a német kormányalakítási terveket, és reméli, hogy Németországban egy stabil kormány jön létre. Különösen az SPD tagjai kritizálták az eddigi megállapodásokat. A tárgyalások eredményét, a megegyezéseket protokollban foglalták össze, amelyeket a végső koalíciós tárgyalásokon fognak megvitatni és véglegesen elfogadni.

Eddig a következő témákat beszélték meg: Európa, gazdaság, digitalizáció, bürokrácia, közlekedés, infrastruktúra, munkapiac, munkajog, család, művelődés, kutatás, társadalmi kérdések, nyugdíj, egészségügy, pénzügy, adók, belügy, igazságügy, bevándorlás, lakásügy, mezőgazdaság, klímavédelem, honvédelem, külföldi fejlesztési politika.

Január 21-én, Bonnban lezajlott az SPD pártnapja, ahol 642 vezető párttag jelent meg és szavazott a koalíciós tárgyalások elfogadásáról. A szavazáson résztvevők közül 362-en a nagyközláció elfogadása mellett tették le voksukat, ellene 279-en szavaztak 1 tartózkodás mellett. Így a koalíciós tárgyalások előreláthatólag az ezt követő hét közepén kezdődnek meg. A szavazást több óras vita előzte meg, amelynek keretében az SPD vezető politikusai szólaltak fel, közöttük Malu Dreyer tartományi miniszterelnök asszony, Martin Schulz SPD vezető, Andrea Nahles, valamint többen a pártellenzék részéről. A kormányalakításra valószínűleg február közepén lehet számítani, amelyet azonban további tárgyalások előznek meg. Angela Merkel szerint már eldöntött kérdésekről nem kell majd tovább tárgyalni. A végleges kormányalakítást megelőzi egy

szavazás a nagyközlációs kormány megalakításáról az SPD tagok részéről. Egyes vélemények szerint előreláthatólag megerősítik a nagyközláció létrejöttét.

A német gazdaság növekedése, azaz a bruttó nemzeti termék (GNP) 2017-ben a vártnál és az előrejelzéseknél jóval nagyobb volt, elérte a 2,2%-ot. A német gazdasági intézetek 1,5% körüli emelkedést jósoltak. A legmagasabb előrejelzést a Deutsche Bank készítette, amely 1,9%-al számolt. Az erősebb növekedésből legfőképp a német tartományok, a városok és a kisebb helységek profitáltak. A foglalkoztatottak száma az újraegyesítés óta nem volt ilyen magas: tavaly 44,3 millió munkavállalót regisztráltak.

Az erős gazdasági növekedés a növekvő reálbérekre vezethető vissza – írta a Frankfurter Allgemeine Zeitung. További növekedés figyelhető meg a lakáspiac, valamint az ipari beruházások terén. Az export 4,7%-al volt magasabb, mint az elmúlt évben, az import pedig 2017-ben 5,2%-al növekedett.

HARSAY GYÖRGY

A Duna nem csak összeköt

Január utolsó hetében végleg bebizonyosodott, hogy államközi kapcsolatokban nem lehet a jobb-bal sémában gondolkodni. Talán nem is véletlen, hogy a bizonyíték Ausztria és Magyarország viszonyában „sikerült”.

Még mielőtt a dolog magyarázatára kerülne sor, egy bocsánatkérés kérekezik ide: A két szomszédos ország kormányfőinek találkozósa január 30-án történt. A cikknek viszont e dátum előtt el kellett készülnie, tehát részletekre nem terjedhet ki, pedig az olvasók rég tudják, mi is történt a zárt ajtók mögött. De szerencsére a bilaterális kapcsolatok tendenciája minden előrejelzés szerint nem fordulhatott meg a január végi tanácskozások folyamán.

Az államközi hangulatot nagyjából három változás befolyásolta, és mind a három már tény volt, mikor Orbán Viktor Bécsbe utazott Sebastian Kurz-hoz. Az első: az éles hangvétel, amely a migránsválság tetőpontján jellemezte a magyar-osztrák kapcsolatokat, már hónapokkal ezelőtt helyt adott az egymást meghallgatni kívánó hangulatnak – ha nem is fordult a másik nézet elfogadása felé. Bécsben annyi változott, hogy Werner Faymannnt Christian Kern váltotta fel osztrák kancellárként.

A második tény lehetne a fordulóponthoz Bécs és Budapest között, hiszen tavaly decemberig a konzervatív Orbán-kormány az Osztrák Szocialdemokrata Párt (SPÖ) által vezetett koalícióval állt szemben, és az Osztrák Néppárt (ÖVP) csak a kisebbik partner volt. Közben a polgári párt a 31 éves Sebastian Kurz vezetésével megnyerte az októberi választásokat és hosszas tárgyalások után koalíciót alakított a jobboldali Osztrák Szabadságpárttal (FPÖ).

Orbán Viktor levélben gratulált új osztrák kollégájának, hangsúlyozva, öröme a szolgál, hogy Ausztriát „ismét egy keresztény és konzervatív értékek mentén szerveződő kormány” irányíthatja. „Nagy várakozással tekintek az előttünk álló közös munkára, mellyel hozzájárulhatunk a magyar-osztrák kapcsolatok megerősítéséhez, a közép-európai régió fejlődéséhez és kontinensünk biztonságának helyreállításához”, fogalmazott Orbán Viktor. Egyértelmű, hogy világméretűen fordulékonyabb válhatnak a kétoldalú kapcsolatok.

De azért nem olyan simák, mint azt Orbán Viktor elképzei. Január elején a magyar miniszterelnök – lengyel kollégájával közösen tartott budapesti sajtótájékoztatóján – elmondta: gondolkodnak azon, hogy „a V4-ek szilárd belső kapcsolatát fenntartva” intenzív kapcsolatot hozzanak létre „többek között Ausztriával”. Orbán szerint a szomszéd – nem használta a sógor kifejezést – példa arra, hogy Európában működik a demokrácia, „és nem képzelhető el, hogy egy ország vezetői hosszú időn keresztül fontos kérdésekben, például a migrációval kapcsolatban ne kövessék azt, amit a nép akar” – mondta Orbán Viktor, úgymond feladva a Kurz-kormányra a feladatot. A közélet egyértelmű, habár az új osztrák kormány már többször is leszögezte, hogy nem kíván tagságra hasonlító kapcsolatrendszer építeni a Visegrádi Négyekkel.

A harmadik „tény” a bilaterális kapcsolatokra elgondolkodtató hatással lehet: Az új osztrák kormány a legtöbb megfigyelő nem kis meglepetésére egy héttel a kormányfői tárgyalások előtt bejelentette, hogy pert készített elő a paksi atomerőmű bővítésével összefüggésben. Így, Paks II-vel összefüggésben és nem Paks II ellen, mondta a bécsi környezetvédelmi minisztérium szóvivője a hvg.hu nevű weboldalon. Daniel Kosak ezek szerint hangsúlyozta: Ausztria keresetét készít elő az Európai Bizottság ellen, amiért a brüsszeli bürokraták engedélyezték, hogy Magyarország állami támogatást nyújtson a tervezett paksi bővítéshez. „Meggyőződésünk, hogy az atomenergia a rossz út, és mindig kifejezzük fenntartásunkat az ilyen projektekkel kapcsolatban.” A fenntarthatóságért és turizmusért felelő bécsi minisztérium szerint a magyar terveket állami támogatás nélkül nehezen lehetne kivitelezni. Mivel az uniós jog külön szabályozza az állami szubvenciót, amelyhez Brüsszel engedélyt is be kell szerezni, így a per az Európai Bizottság döntését célozza.

Kosak külön kiemelte, hogy a perről már az új kormány döntött. Az osztrák kancellár az előző koalícióban külügyminiszter volt, és ebben a funkcióban nem csak Paks miatt

Folytatás a 2. oldalon

A magyar külpolitika kívánatos útja

Minden független ország külpolitikájában vannak elveken vagy szövetségi szerződéseken alapuló tartós elemek. Ugyanakkor alkalmazkodni kell az állandóan változó világhoz, amely napi, általában rövidtávra szóló lépéseket és döntéseket igényel.

Szabadságharcaink, de egész történelmünk azt igazolja, mennyire fontos, meghatározó az ország, a magyarság számára a külpolitika, a szövetségesek jó megválasztása. Valamennyi történelmi tragédiánk szerencsétlen konstellációknak, rossz külpolitikai döntéseknek volt a következménye.

Az önálló magyar külpolitika alapelveit Kossuth máig ható érvénnyel fogalmazta meg. 1848. július 11-i híres képviselőházi beszédében hangsúlyozta „a külszövetségek fontosságát”, egyben azonban figyelmeztetett, hogy a külállamok „ott és annyira, s addig fognak bennünket pártolni, amennyiben egyszerű s mind saját érdekük” meg fogja kívánni. Ugyanitt figyelmeztetett az orosz katonai nagyhatalom megbízhatatlanságára, beavatkozásának veszélyére. A Függetlenségi Nyilatkozat valamennyi szomszédos országgal és néppel a jószomszédság és a szövetség programját hirdette meg. Az emigrációban kidolgozott Dunai Konföderáció koncepciója elsőként lépett túl az egymással veszekedő és egymás ellen nagyhatalmi támogatásra vadászó kisállami politikán. Kossuth megoldást javasolt a nemzeti kisebbségek kérdésének megoldására is: az egyes nemzetiségek számára a vallásfelekezethez hasonló autonóm szerveződést tartott kívánatosnak, személyi alapú tagsággal. Az egyes nemzetcsoportok kulturális autonómiáját ez biztosítaná, de az egy tömbben élők számára politikai autonómiát is kínál, „társas önkormányzatot” különálló „nemzeti főnökkel”.

A szabadságát 1889-ben, szuverenitását pedig 1991-ben helyreállító ország által megválasztott Antall-kormány külpolitikája hasonló elveken alapult, valamint Kossuth jelmondatán: „A magyar európaias legyen, s az, mit európainak nevezünk, e honban mindig magyar maradjon”. A föntiek szellemében, és nemzeti érdekeinket mérlegelve sikerrel kezd-

ményeztük a szovjetfüggést intézményesítő Varsói Szerződés, majd a KGST fölölslatását. Még 1990-ben elsőként nyertünk fölvelt a demokratikus európai államok szervezetébe, az Európa Tanácsba, 1991 decemberében pedig már sikerült társulási egyezményt kötnünk az Európai Közösséggel. Tiszteletben tartva a békeszerződéseket és a Helsinki Záróokmányt, a lehető legjobb viszonyra törekedtünk szomszédainkkal (köztük az akkor még fönnálló Szovjetunióval), miközben minden lehetséges erkölcsi és politikai támogatást megadtunk a trianoni szerződéssel elszakított magyar honfitársainknak. Három velünk szomszédos, jórészt mesterségesen létrehozott föderáció fölölslásával erősödtek külpolitikai pozícióink, de tisztában voltunk azzal, hogy határaink megváltoztatására ez semmiféle lehetőség nem nyújtott. Bármely átgondolatlan, felelőtlen magyar lépés kudarchoz és nemzetközi elszigetelődéshez vezetett volna. 1994 után valamennyi magyar kormány folytatta elődei külpolitikáját, így vált hazánk 1999-ben a történelem legerősebb és legtartósabb katonai-politikai szövetségének a tagjává. A 2004-ben megvalósult EU-tagság jöhetett volna korábban, előnyeiről pedig illene többe beszélni. A sok százados balsors, a rosszul megválasztott szövetségek után a magyar állam hajója biztos révbe ért.

Ma vannak, akik azt hirdetik, hogy a Nyugat hanyatlás és befogadó menekültpolitikájával saját sírját ássa. Keressük inkább Oroszország, Törökország, Kazahsztán, Azerbajdzsán, sőt Kína barátságát, szövetségét, hiszen a magyarság is keleti nép! Hozzuk helyre Szent István rossz döntését, a Nyugat választását, marasztaljuk el a törökkel szövetség helyett szembezálló Hunyadiakat és Jagellókat! E gyermekes nézeteknek sem kevés a híve, a kormánypárti médiában is megjelennek, csakúgy, mint a jóval veszedelmesebb Putyin-barátság. Valóban Keletről jön a fény? Ha valakit nem zavar a tekintélyuralmi kormányzás, ahol a nyílt ellenzékiet beborítöznik és a kritikus újságírókat lelövik,

Folytatás a 3. oldalon

Határok nélkül

2018-ban Mátyás királyra emlékezik a magyarok

Az igazságos uralkodó születésének 575. és trónra lépésének 560. évfordulója alkalmából Magyarországi kormány 2018-ra Mátyás király-évkövetést hirdetett; ezt 2017. december 11-én sajtótájékoztatón jelentette be Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár. A Magyarság Háza koordinálásával szerveződő emlékv hivatalosban 2018. január 12-én, a Hunyadi Mátyás trónra jutását segítő szegedi egyezmény aláírásának 560. évfordulóján nyílt meg Szegeden: a dombán Kiss-Rigó László püspök által celebrált ünnepi szentmisével, a Dóm Látogatóközpontban reneszánsz forgataggal és a Dóm téren kézi ágyúk díszsortúréval. Hunyadi Mátyás királlyá válasz-

tásának 560. évfordulóján, január 24-én pedig rendhagyó, interaktív időutazás várta az érdeklődőket a Magyarág Házában. Az emlékv programsorozata február 23-án, Mátyás király születésének 575. évfordulóján szülővárosában, Kolozsvártot folytatódik, ahol egy, Merényi Zoltán és Somodi András munkája nyomán elkészülő, különleges kivitelű – réz-, acél- és vasszonkompozíciók, merített nyír és fa kiegészítő elemekkel – kiállítás nyílik meg, számos más program kíséretében. Az alkalomra zárandokbuszt indítanak Budapestről Kolozsvárra. A további tervekről március–áprilisi lapszámunkban bővebben is beszámolunk.

VARGA GABRIELLA

Magyar Hírmagazin az Osztrák Rádióban

2017. december elsejétől az eddigi 5 perces rádiós magyar hírek helyett naponta 15 perces hírmagazin műsorral jelentkezik az ORF magyar szerkesztősége a Radio Burgenlandban. Több és részletesebb hír, továbbá könyvtípek, ifjúsági- és gyermek adás, folklór vagy rendezvénytípek is helyet kapnak az új adásban.

Híreinkben mind a bécsi, mind a burgenlandi magyar közösség, egyesületek, szervezetek életéről is beszámolunk, de hirt adunk határon átnyúló eseményekről, a határhoz közel eső települések programjairól vagy világpolitikáról is. A Magyar Hírmagazin naponta 18:45 órákor kezdődik a Radio Burgenland hullámhosszán.

KARÁCSONYVÁRÓ FELSŐÖRÖTT

(Utólagos tudósítás) Csoknyai Vilma visszavonulása után kérdésessé vált a Nagykárocsyón éccakáján címmel évtizedeken át megrendezett adventi pásztorjátékok továbbitele, mignem Dows Katalin személyében nem csupán felkészült, de lelkes utóvette képe a hagyományos rendezvény szervezését. Aki az előrehaladott asszimiláció tapasztalataiból kifolyólag aggódva figyeli a burgenlandi magyarok teljes felszívódását, 2017. december 8-án ennek a folyamatnak éppen ellenkezőjéről győződhetett meg. Aki nagyon kiszámított az időt, csak helyi segítséggel juthatott ülohelyhez, hiszen a katolikus plébánia Kontaktzentrum névre hallgató nygterme teljesen megtelt. És láss csodát: Dows Katalin mikrofonnal a kezében a színpadra lépve, máris magára vonka a figyelmet magyaros viseletben köszönti a meglelenteke, bravúrosan váltva a nyelveket magyarról németre, és fordítva. Ez a konferálás meggyőzhet arról, hogy rutinossá vált a kényelvűsűg, szerencsére nem a magyar nyelv rovására. Csak csak azért sem, mert a gazdag műsor amúgyis magyar nyelven szólt.

Feltűnt, hogy semmi nyoma az elszigeteltségnek. Korábban ugyanis félt volt, hogy a német nyelvű fellépések a magyar nyelv kiszorításához vezetnek. A jelenben sikerült kiszélesíteni a kereteket: 13 fellépéssel, illetve jelenettel nem csupán a helyi kereteken léptek túl a szervezők, hanem az or-

szághatárok gyakorlati megszűnésével örvendetes többletként mutatkozott meg három szombathelyi intézmény, a Barátság Óvoda, a Pipitér Óvoda és a Dési Huber István Általános Iskola növendékeinek szereplése. Ígyancsak figyelemreméltó volt a Közép-burgenlandi Magyar Kultúregyesület gyermekcsoportjának fellépése, de ugyanígy a német nyelvű Rotenturm/Vasvörösvár Zenei Fórum közreműködése is. A fuvósok három szám közül két magyar karácsonyi éneket adtak elő.

Immár hagyomány a felsőöri Játékos Magyar Gyermekóra bemutatása és a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület énekkarának, valamint az Alsőöri Énekkarnak szereplése is. Nem utolsósorban – és biztosan nem a reformáció 500. évfordulójának köszönhetően, hanem a magyarok felekezetei közti összefogásából fakadóan – Mesmer Enikő és férje, Mesmer Ottó őrszigeti evangélikus lelkes tekerőlan kíséretében erdélyi karácsonyi szócsoként elvették fel dalban és beszédben.

A nygterem előterében a búfé mellett a Magyar Média és Információközpont kiadványai hívták fel magukra a figyelmet. A tarka sokaságban mégis idegenkedést váltott ki, hogy az egyes csoportok fellépése után a kísérők is távoztak. Pedig nagyon is fontos lenne odafigyelni egymásra, ezzel is kifejezésre juttatva a kölcsönös érdeklődést, egymás munkájának megbecsülését.

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusai beindítása óta – ide érte az Őrség naptárunk révén áttutal adományokat – a Bécsi Napló 2017/6. számában közzétett 99896,13 euró 2018. január 22-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

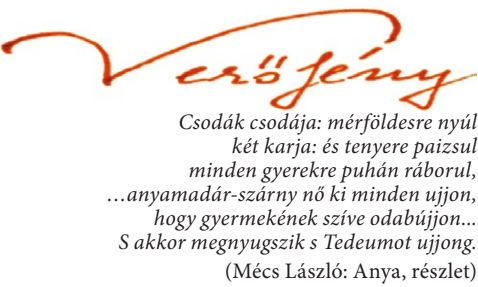
Andrewitch Edit	15,00	Horváth Béla	40,00	Pongrácz Vilmos	25,00
Aykler Enikő	20,00	Ihász Katalin Anna	15,00	Price Ilona Katalin	25,00
Balassy-Tamás Mária	40,00	Balassy-Tamás Mária	100,00	Prikler Pál, Dipl.-Ing.	40,00
Balázs Péter	25,00	János Gyula, DI	30,00	Pusztay Csaba, Mag.	20,00
Balogh Ádám, Prof.	80,00	Józsa Márta	10,00	Ráduly Etelka, Dr.	25,00
Bazsó Ferenc	40,00	Kaiserfeld Hans, DI. Dr.	20,00	Ráduly Ferenc, Dr.	50,00
Berger Mária, Mag.	20,00	Kappeter Bálint, Dipl.-Ing.	50,00	Scheibler Mátyás Eduard, Dipl.-Ing.	50,00
Bozi Franz	20,00	Kecskés Illes	30,00	Schuster Georgina	20,00
Catomio István, Dr.	30,00	Kilyén Adalbert, Dr.	100,00	Simonffy Erika	15,00
Csebits Ingeborg	40,00	Klotz János	50,00	Stumpf Mihály	15,00
Csepegi György, Dr.	20,00	Kocsis Béla	50,00	Szabó Claudia	5,00
Csonkay Vilma Wilhelmine	20,00	Koczó Endre	20,00	Szabó Margit	30,00
Csonka Vince	40,00	Kottan Susanne	30,00	Szakály János	40,00
Czingeraber Aladár	50,00	Köves Susanna, Mag.	100,00	Szalai Judit, Dr.	30,00
Demeter Györgyi	30,00	Kraetscher Katalin	20,00	Szegő János	20,00
Dereky Pál	25,00	Kriston Ferenc & Eveline	50,00	Szekély István	50,00
Dows Katalin	25,00	Kropf József	30,00	Szekély István Mag.	20,00
Fáy Szusanna	20,00	László Kristóf	30,00	Szentkereszt György, Dr.	200,00
Fónyad Pál	10,00	Liszka Kristóf, Dr.	30,00	Szöcs János	30,00
Gaál Mihály	10,00	Liszt Ferenc	30,00	Szöllösi Béla	10,00
Gasztonyi Ágostonné Katalin	20,00	Martos Mária	30,00	Tápai Ferenc	30,00
Gombár Rozália	20,00	Máté Anita & Edith-Zsusanna	50,00	Teri-Berkenhoff Evelyn Ágnes	20,00
Guthy László & Emma	15,00	Mileitis György	20,00	Timaffy Emöke	30,00
Gujó Lajos	10,00	Molnár Ottó, Mag. Theol.	20,00	Törköly József	40,00
Geenge Edit	20,00	Nagy Rozália	10,00	Tohohey Tamás, Ing.	20,00
Györi Vilmos, Dr.	200,00	Németh András, Prof.	10,00	Umlauf Julius	25,00
Heger Floris, Dr.	20,00	Németh Ferdinánd, Dipl.-Ing.	20,00	Vajna Gyula	10,00
Hodor Judit, Mag. Pharm.	20,00	Passl Marianna, Mag.pharm.	50,00	Vargha Tamás	20,00
				Wolf Judit	25,00

A támogatások eddig befolyt teljes összege 102.776,13 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, amely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a Bécsi Magyar Iskolának is otthonul szolgál.

Mag. Hollós József elnök Dr. Seidler Andrea főtitkár Tanczos Zoltán pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Platz 1, Bankleitzahl/Bankirányítószám 60000, Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, kontószám 7257531. IBAN AT55 6000 0000 0725 5731 BIC OPSKATWW

A Bécsi Magyar Iskola 2018-ban április 14-én, szombaton tartja, de. 10 órákor versmondó rendezvényét, a Verőfényt. A találkozó helyszíne a Collegium Hungaricum (1020 Bécs, Hollandstr. 4). A negyven éve elhunyt Mécés László verse címéből az egyetemessé szélesedő anyaság szemléiben a Verőfény tartalmaz a családok éhezve igazodva az anyaság adja.

Minden diákok szabadon választott verssel várnak. Együttal az anyaság sem lesz kizárólagos. Reméljük, kiegészül családi és közösségi tartalmakkal. Az édesanyára figyelés csupán értékelző és irány kíván lenni. Vele 2018-ban Semmelweis Ignác, az „anyak megmentője” születésnapjának 200. évfordulójára is emlékezünk.

Újra hívunk: legyenek együtt 2018-ban. Ez az áldott magyar költszet megérdemel ennyit: egy Kárpát-medencét átfogó bécsi versünnepe.

a BMI közössége

Újév Őrszigeten és Vízkereszt a bécsi Pázmáneumban

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület újévi gálát rendezett az őrszigeti közösségi házban 2018. január 5-én, amelyen a legismertebb magyar operettekbl adtak elő részleteket, így elhangzottak a Csárdaskirálynő és a Marica grófnő ismert dalai Debrei Zsuzsanna, Foki Verő, Hertelendy Attila és Soskó András előadásában.

A bécsi Pázmáneumban a hagyományokhoz híven január 6-án szentmisével ünnepelték Vízkereszt, azaz Úrunk megjelenésének ünnepét, amelyet a For You pozsonyi acapella énekegyüttes koncertje követett. A különböző dalokat feldolgozó szlovák-magyar banda tagjai (Lantos Borbély Katalin, Lizbetin Monika, Jakub Podolsky, Andrej Mann, Milan Masiarik) a karácsonyi dalok mellett a hazai és a külföldi pop zene világából adtak elő számokat, de a gyerekekre is gondoltak a legkisebkekkel egy Gryllus Vilmos szerzte énekekkel, illetve a Vuk című mesefilm ismert dalával örvendeztettek meg.

A Duna nem csak összeköt

Folytatás az 1. oldalról

fejerte ki aggodalmát, hanem például a Temein-i atomerőmű miatt is.

Ezen a ponton az osztrák kormány pontosan azt teszi, amit Orbán Viktor egy másik témában elvár tőle: követi „azt, amit a nép akar”. A peről szóló döntés Ausztriában általános meglepődettség, majdnem mindenütt helyeslő reakciókat váltott ki. Ennek bizonyítására elég két vélemény kiemelni. A szociáldemokrata Ulli Sima, Bécs városi vezetésének környezetvédelemért felelős tagja fontosnak tartja a pert, hogy meg lehessen akadályozni „az ajtónktól nem messze lévő rizikóreaktor kiépítését”. A néppárti Stephan Pernkopf, Alsó-Ausztria helyettes tartományfőnöke ennél még keményebben fogalmazott: „Az atomenergia veszélyes korszakosi technológia, a kiépítésre kiadott milliárdos szubvenciók teljesen hamis jeladást jelentenek a környezet és az európai biztonság tekintetében.”

A magyar-osztrák kapcsolatok tele vannak részletekkel, melyek jól tükrözik a két szomszéd ország egymásra fonódását, egymásra utaltságát. De hát tudjuk: a Duna nem csak összeköti a két országot. Külön elemzés erejéig képtelenség kiérteni minden létező vagy csak elképzelhető problémára.

Negyedikként álljon itt egy „tény”, amely kétségek nélkül beárnyékolja a jósógóri viszonyt. Ausztria olyan törvényváltozásokat készít elő, melyek az itt dolgozó magyarok tizezreit érinthetik, például a gyerekekért járó családi segély kurtításá, ha azok Magyarországon élnek. Melékiesen megtörténhet, hogy Bécsnek vissza kell vonnia a törvénytervezetet, mert az Brüsszel szerint ellentmond az Európai Unió egyen jogúágról szóló elveinek.

Napló postája

Két bécsi magyar a fociról vitázva

Foci és nemzet (Bécsi Napló, 2017/6. szám)

Meglepetéssel nyugtáztam, hogy a foci (mint téma) bekerült a Bécsi Naplóba; remélem, nem veszi zokha, ha néhány dologba belekötök:

1) Teleki többször helyettesítette Lórántot a Vasasban. Nem! Lóránt már 1950-ben elment a Vasasból a Honvédba, ergo 1950 után Teleki nem helyettesítette Lórántot, hanem a Vasas állandó tagja volt.

2) Az „aranycsapat” éveken át ugyanabban az összeállításban játszott. Nem! A cikkben megadott klasszikus összeállításban háromszor lépett pályára a magyar csapat: 1953 novemberében a svédek ellen (2:2), 1954 áprilisában Ausztria ellen (1:0), és ami a legfontosabb: a legendás londoni meccsen, 1953. november 25-én. Az viszont előfordult, hogy valakit lecseréltek, és a csere révén a meccs végén az „aranycsapat” volt a pályán: először 1952 szeptemberében Svájc ellen (4:2).

3) Buzászký keresztneve nem Gyula, hanem Jenő.

Mindettől eltekintve örülök, hogy ezzel a témával is foglalkoznak!

Tisztelettel: Szegő J. (Komm. Rat Johann Szegő), Bécs

Háromszor mea culpa!

1) Lóránt tényleg átment a Honvédba, ha csak 1951-ben is...

2) Ez a hiba 1953-ban Londonban keletkezett: A 6:3-ra győztes magyar válogatott az „álmösszeállításban” (Grosics – Buzászký, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II., Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor) szerepelt, mi gyerekek folyton ezt fújtuk.

Pedig a 991 magyar focista közül, akik a válogatottban játszottak a mai nappal bezárólag, 99 – tehát majdnem pontosan minden tizedik – szerepelt az aranycsapatban, ha az idősorokat egyszerűen Puskás Ferenc első válogatottságától (1945. augusztus 20.) az utolsóig (1956. október 14.) számlítjuk. Köztük volt olyan sztár, mint Puskás druzsai, Deák és Szusza Ferenc. Öt további labdarúgó volt több mint húszszor válogatott a „Puskás-érában”: Balogh Sándor, Börsei János, Egresi Béla, Palotás Péter és Rudas Ferenc. A többiek csak néha-néha kaptak helyet a pályán, ha Puskások közül valaki megsérült, vagy elfáradt.

Az éra másik végén a hatvanas évek nagyjai állnak. Köztük az „aranycsapat-csúcstartók” Sándor „Csikár” és Szojka Ferenc huszonkét fordalommal előtti szerepléssel. Csordás Lajos, Fenyvesi Máté és Tichy János tizenháromszor viselte a címeres mezt 1956. október 14. előtt, Kotász Antal és Machos Ferenc tizenegyszer, Berendi Pál hétszer, Mátrai Sándor háromszor.

3) Buzászký Jenő „kikeresztelése” azért történt meg, mert 1953. átközben Grosics Gyula kíváncskozott a számítógép billentyűre.

M. P.

NEMZETI INTEGRÁCIÓ – NEMZETI IRODALOM

Irodalmunk hosszú évszázadok óta szolgálja a magyarságot, hogy ebben a tekintetben a legfontosabb közösségi intézmények közé tartozik. Különösen nehéz történelmi időkben van ez így, midőn a közhatalmi intézmények, a politikai rendszer nem képesek őszintén és hatékonyan vállalni ezt a közösségi küldetést és szolgálókat. Ha visszatekinünk a mo-hácsai és az 1848/49-es szabadságharc veresége kétségtelenül nagy kudarcot, nagy csapást jelentett a nemzeti integráció tizenkilencedik századi folyamataiban. Azonban a magyarság ezeket a kudarcokat ki tudta heverni, jóvá tudta tenni, hiszen mindaz, ami a múlt század végén a magyar polgárosodásban, gazdasági, kulturális és politikai építésben végbement, a negyvennyolcas hagyományokból táplálkozott és negyvennyolcas, negyvenkilenc törekvései – ha persze töredékesen, vagy részlegesen is, de – lényegük tekintet megvalósultak abban a fejlődésben, amelyet a tizenkilencedik századvégi Magyarország mutatott, megvalósultak abban az európai integrációban, ahová ez a Magyarország elérkezett.

Ennek az integrációs folyamatnak a második nagy korszaka volt az, amely a huszadik század elején kezdődött, részben a politikai elemek világában, például Jászi Oszkárék, a polgári radikálisok mozgalma körül, és még inkább az irodalomban Ady Endrének, Babits Mihálynak, Móricz Zsigmondnak a gondolkodásában és tevékenységében. Voltaképpen ez is sikeres integrációs folyamatot indított el, és ez is azokat a gondolatokat vitte tovább, illetve azoknak a gondolatoknak a nyomán kívánt új, modern, huszadik századi Magyarországot létrehozni, amelyeket a múlt század első nagy nemzeti integrációs vállalkozása, a magyar polgárosodásnak az első nagy hullámzása megindította.

Ez az Adyék, Babitsék, Móriczék, Jásziék által kezdeményezett integráció azonban nem járhatott ki a második századi Magyarországot létrehozni, amelyeket a múlt század első nagy nemzeti integrációs vállalkozása, a magyar polgárosodásnak az első nagy hullámzása megindította.

Ez az Adyék, Babitsék, Móriczék, Jásziék által kezdeményezett integráció azonban nem járhatott ki a második századi Magyarországot létrehozni, amelyeket a múlt század első nagy nemzeti integrációs vállalkozása, a magyar polgárosodásnak az első nagy hullámzása megindította.

Ennek a nemzeti integrációnak a gondolata, a kívánsága, a stratégiája fejeződött ki az első nagy magyar liberális nemzedéknek, a reformkori nemzedéknek a gondolkodásában és a politikájában, amikor Széchenyi István, Kossuth Lajos, Kemény Zsigmond, Eötvös József, Wesselenyi Miklós és Deák Ferenc rendre arra törekedtek, hogy a jogmegosztásnak az elve köztük az egész magyarságot közös keretbe integrálják és felszámolják azokat az előjogokat, amelyek a rendi társadalom áthagyományozott, vagyis éppen a jogoknak és a politikai lehetőségeknek a minél szélesebb körben való meg-

osztásával az egész nemzetet közös történelmi vállalkozás, a modern Magyarország és a magyar függetlenség felépítése mögé állítsák. Ennek az integrációs folyamatnak voltak kudarcai, hiszen az 1848-as forradalom és az 1848/49-es szabadságharc veresége kétségtelenül nagy kudarcot, nagy csapást jelentett a nemzeti integráció tizenkilencedik századi folyamataiban. Azonban a magyarság ezeket a kudarcokat ki tudta heverni, jóvá tudta tenni, hiszen mindaz, ami a múlt század végén a magyar polgárosodásban, gazdasági, kulturális és politikai építésben végbement, a negyvennyolcas hagyományokból táplálkozott és negyvennyolcas, negyvenkilenc törekvései – ha persze töredékesen, vagy részlegesen is, de – lényegük tekintet megvalósultak abban a fejlődésben, amelyet a tizenkilencedik századvégi Magyarország mutatott, megvalósultak abban az európai integrációban, ahová ez a Magyarország elérkezett.

Ennek az integrációs folyamatnak a második nagy korszaka volt az, amely a huszadik század elején kezdődött, részben a politikai elemek világában, például Jászi Oszkárék, a polgári radikálisok mozgalma körül, és még inkább az irodalomban Ady Endrének, Babits Mihálynak, Móricz Zsigmondnak a gondolkodásában és tevékenységében. Voltaképpen ez is sikeres integrációs folyamatot indított el, és ez is azokat a gondolatokat vitte tovább, illetve azoknak a gondolatoknak a nyomán kívánt új, modern, huszadik századi Magyarországot létrehozni, amelyeket a múlt század első nagy nemzeti integrációs vállalkozása, a magyar polgárosodásnak az első nagy hullámzása megindította.

Jó évtizeddel az ezredforduló után, egy korszaknak a végén és talán egy új korszaknak a kezdetén, megint nemzeti integrációs folyamat eltervezésének a feladata állt előttünk. Ennek a nemzeti integrációs folyamatnak azonban megint csak az a két fő motorja lehet, amely akár a tizenkilencedik században az első, akár a huszadik század elején a második reformkorszakban megindította a magyar nemzeti integrációnak és európai felzárkózásnak, polgárosodásnak és fejlődésnek a folyamatát. A tizenkilencedik

században ezt a két követelményt éppen Eötvösök, Kemény Zsigmondék, Deák Ferencék úgy jelölték meg, hogy „haza és haladás”, és ez a két gondolat jelent meg és forrt össze, vált egységessé később Ady-nak, Babits-nak, Móricz-nak a gondolatvilágában is.

Ez a modernizáció azonban csak az egyik fele annak a folyamatnak vagy célnak, amely ma, az ezredforduló után előttünk áll. A másik, amit Eötvösök a haza jelszavával jelöltek meg, nemzeti identitásunk helyreállítása. A kilencvenes évek elején lezárult ötven éves korszak nemcsak a modernizációt vetette vissza és a magyar modernizációs törekvéseket korlátozta, belekényszerítve az országot egy teljesen korszerűtlen és eleve csóddel fenyegető gazdasági és politikai szerkezetnek, a kommunista pártállam keretében, hanem nemzeti identitásunkat is megtört. Ebben az identitásban olyan veszélyes sebeket és sérüléseket okozott, melyek kiheverése még további hosszú korszakot fog igénybe venni. A nemzeti identitást, a nemzeti tudatot helyre kellett állítani és hitelessé kellett tenni. A két követelmény azonban csak együtt lehetett (és maradhatott) érvényes, és csak együtt képviselhető. Modernizáció nélkül pusztán a nemzeti identitás helyreállítására irányuló törekvések Magyarországon megint leszakítanak Európától. A nemzeti identitás helyreállítása nélkül pusztán modernizációs törekvés pedig lehet, hogy gazdaságilag eredményeket hozna, azonban Magyarországot inkább egy kelet-ázsiai „kistigris” – Dél-Korea vagy Tajvan állapotába kényszerítené, ahol a nagyobb gazdasági fejlődés esetleg nem jár együtt azokkal a kulturális, erkölcsi eredményekkel, amelyeket a nemzeti identitás helyreállításának el kell érnie.

A két követelmény együttesen szolgálható, együttesen képviselhető, és a két követelmény együttesen révén jöhet létre majd a nemzeti integráció sikeres folyamata. Ez a két követelmény természetesen is jelenti, hogy mind a két gondolatit rendszerben meg kellene állapodni valamiféle minimumban. Sokat beszélnek ma Magyarországon az úgynevezett liberális minimumról, tehát azokról a voltaképpen a liberalizmusnak az eszközköréből származó normáknak a kölcsönös elfogadásáról, amelyek egy Európához tartozó, európai rendben elhelyezkedő ország politikai kultúrája számára valóban nélkülözhetetlenek.

Fel lehetne és fel kellene vetni a nemzeti minimumnak a kérdését is, tehát meg kellene fogalmazni, ki kellene alakítani és képviselni azokat az elemi követelményeket, amelyek a nemzeti kultúra, a nemzeti identitás, a nemzeti tudat körében érvényesíthetők, amelyeket érvényesíteni kell. A liberális minimum és a nemzeti minimum valamiféle konszenzusra teremtheti meg azt a készenléti állapotot, hozhatja létre azokat a feltételeket és lehetőségeket, amelyek mentén, amelyek körében a nemzeti integ-

rációnak, a belső nemzeti integrációnak ez a folyamata megindulhat, hiszen ma még ezt a folyamatot fájdalmasan nélkülözzük a politikai életben, a politikai kultúrán belül.

A nemzeti integrációnak a fogalomköréhez tartozik a külső nemzeti integráció is, tehát a Trianon után és a párizsi béke után újra szerzárkított magyar nemzetiségek egymásra találása, kölcsönös kapcsolatainak minél nagyobb megerősítése. A nemzeti integrációnak ez a fajtája azt jelenti, hogy az anyaországnak rendkívül következetes munkával megtervezze, a hiteles és eredményes nemzeti stratégia kialakításával és ennek a nemzeti stratégiának a gyakorlati életben való módszeres és okos átültetésével kell ezt a magyar nemzeti integrációt szolgálania, amely a Kárpát-medencére és a nyugati szétszórtságra egyaránt vonatkozik.

Az olyan civil szerveződéseknek, mint például a minden esztendőben megrendezett Népfőiskolai Kollegium, éppen az volna az egyik lehetőségük és feladatuk, hogy kidolgozzák, felkutatassák és érvénysítsék azokat az eszközöket, azokat a módszereket, amelyek ezt az egyetemes össznemzeti magyar integrációt létrehozhatják, vagy legalábbis a folyamatok megindítását elősegíthetik. A nemzeti integráció, a történelmi közösségek közé tartozók, a körülöttünk létező világban viszont ezzel éppen elteltenés, a közép-európai régió dezintegrációjának a folyamata érzékelhető.

Közép-Európa élete történelmileg is mindig integráció és dezintegráció, egymást váltó szakaszainak valamiféle hullámhagy-hullámhagy folyamatainak a mentén alakult. Valamikor a középkorban éppen a magyar hatalom, a magyar királyság (és emellett a cseh királyság és a lengyel királyság, tehát három hajdani közép-európai királyság, melyek ma a vesegrádi négyek országoi) volt az, amely a közép-európai régió integrációját elősegítette és megvalósította. Keletről érkez, elsősorban a török és a tatár támadások következtében ez az integráció megszakadt és újra csak a 18–19. században épült fel a Habsburg Birodalom keretei között, amely ugyanúgy a közép-európai integrációnak igen fontos és nagy hagyományokat képviselő intézménye volt, mint a középkori hármas királyság.

Az első világháború után rendkívül zavart, szinte kaotikus integrációs és dezintegrációs folyamat indult be Közép-Európában. Az Osztrák-Magyar Monarchiát és a történelmi Magyarországot kis államokra osztották fel, amelyek azonban nem tudták integrálni a térséget. Az Osztrák-Magyar Monarchia helyén több osztrák-magyar monarchia és állam jött létre, hiszen az akkori Csehszlovák Köztársaságnak, az akkori Jugoszláviának, az akkori Romániának a nemzetiség, etnikai összetétele semmivel sem volt homogénebb, mint az osztrák-magyar birodalom. Tehát ez a fajta, az első világháború után kialakult integráció nem állta és nem is állhatta meg a helyét. Az első világháborút lezáró békeszerződések, közülük is első helyen a trianoni szerződés igen súlyos igazságtalanságokat, jogtalanságokat kényszerítettek rá a háborúban vesztes nemzetekre, a magyarság azóta is szenved ezeknek a következményeit.

Egyfelől a kultúra az, amely elősegítette ebből a veszedelmes történelmi szituációból a kitörést, a kitörési lehetőségeket a megtalálását. Másfelől olyan hagyományok magyar józanság és okosság, amelyről Babits Mihály beszélt 1939-ben, amikor a Magyar jellemről című tanulmányát a Székfi Gyula által szerkesztett Mi a magyar? című kötetben megleltette. Babits szavait ajánlanám, ebben az írásban Babits a magyar okosság természetrajzáról beszélt. A magyar okosság mögött kulcsa van, történelmi tapasztalat, józanság, mértékartság, önmagunk ismerete, a stratégiánk megfogalmazása, kidolgozása, szorgalmas és módszeres végrehajtása. Szeretném, hogyha a magyar kulturális szervezet

HARMINC ÉVE INDULT A CORVINUS MOZGALOM

Harminc évvel ezelőtt, 1987. december 11-én alakult Sopronban a Corvinus Magyar–Osztrák Baráti Kör, majd 1988 februárjában Bécsújhelyen partneri szervezete, a Corvinus Kreis für Österreichisch–Ungarische Freundschaft. Ez alkalomból kérdeztük a mozgalom kezdeményezőjét, a Corvinus Kör alapítóját, **Szalai Csabát**.

Hogyan indult, mi volt az előzménye a megalakulásnak?

1987 szeptemberében felkeresett irodámban Keresztény Richárd, a Hazafias Népfront városi titkára és elmondta, hogy „már lehet nyugati országból is partner települést választani! Mi a véleményem?” – kérdezte. Azonnal változtam elképzelésemet: olyan várost kell választani, amelyiket valamilyen történelmi szál fűzi Sopronhoz, ahol hajlandók az együttműködésre, amelyek nincs messze, és ahol mindennapi kapcsolatok lehetnek: ilyen város Bécsújhely (Wiener Neustadt).

Miért éppen Bécsújhely?

Az általam vezetett üdülőszálló törzsvendége, a Rössle házaspár 1987 augusztusában két hétig vendégül látott Bécsújhelyen, ok megismertettek a város történelmével is. Soprontól alig 40 km-re, a történelmi határ közelében fekszik, Sopron „ellenében” alapították 1196-ban, később a XIX. század elején a Bécsújhelyt pusztító tűzvész után a soproniak több ezer ezüst forinttal segítettek az újjáépítést, majd ezt a két várost 1847-től vasút is összekötötte. Mátyás király hódítása idején, Bécsújhely csak két és fél éves ostromzár után adta meg magát és ekkor Mátyás igazi humanistaként, értékelve a helyiek hősiességét, a várost megerősítette kiváltságaiban, újabb jogokkal ruházta fel és mindezt „megpecsételte” egy 81 cm magas aranyozott, zománcberakásos ezüst kehellyel (Corvinus-kehely), amely ma is a város féltett kincse, egyik jelképe. Nevét négy csillagos szálló és körül özi Bécsújhelyen.

A bécsújhelyi várban őrizték és a főúteren végezték ki a nemesi összeesküvés két vezetőjét: Zrinyi Pétert és Frangepán Ferencet; a vár tornyából szökött meg II. Rákóczi Ferenc.

A hetvenes évtől a bécsújhelyiek kedvelt bevásárló, szolgáltató helye lett Sopron.

Honnt ér a körök elnevezése?

Az előbbiekből következett. Mátyás latinos neve, Corvinus neműl is isejthető, Ausztriában is elismert.

Mi volt a cél?

A népi diplomácia eszközeivel akartuk erősíteni a két város, a két ország kapcsolatát. Célunk az volt, hogy a két városban párhuzamosan alakítsunk kört. Ez akkor egyedülálló, újdonság volt a két „világrend” között.

Mi következett ezután?

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

LE FIGARO

Középkori kincseket találtak a clunyi apátságánál
A Lyoni Egyetem kutatói a clunyi apátság épület-egyes részei után kutatva a felső táljáratégleben váratlanul pénzérmékre bukkantak. Az értékes középkori lelet egy posztóba rejtve 2200 ezüstpénzt, 21 aranyedényt, egy arany pecsétyűrűt, egy össze-hajtogatott aranylemezt és egy apró arany tárgyat tartalmazott.

A ezüst pénzérmék nagy részét a 12. század elején az apátság bocsátotta forgalomba. Eddig az ehhez hasonló leletekben csupán néhány darab érmet került elő. A most felszínre került leletegyüttes legértékesebb darabjait bőrze csomagolta találták meg. Ezek között volt az a 21 aranyedény, amelyeket az 1121 és 1131 között Spanyolországban uralkodó muszlim Almorávidák verettek. Az arany pecsétyűrűben levő apró portré a Római Birodalom korából származik, bár a gyűrűt magát a 12. században készítették. Az összehajtogatott arany lapocska súlya 24 gramm, az apró arany tárgy nagy valószínűséggel egy gomb része lehetett.

A szakemberek véleménye szerint a középkorban 3-8 ló megvásárlására volt elég a kincs. Manapság ez hozzávetőlegesen ugyanennyi autót jelent. A régészek feltételezése szerint a kolosor élelmiszerre szánt pénzt megtakarítás céljával áshatta el egy szerzetes.

Gényszerkesztés élő ember szervezetében

Egy veleszületett DNS hibát akartak kijavítani kaliforniai orvosok egy 44 éves férfinél. A nagyon ritka Hunter szindróma okozta elváltozás miatt a páciens a nap minden pillanatában szenved. Ez motiválta abban, hogy vállalkozzon ebben az úttörő kezelésben való részvételre.

A Hunter szindróma a mukopoliszacharidózis egyik fajtája. A betegek azzal a genetikai hiánysággal születnek, mely szintén hiányzik az utasítás a

Megkezdtem a vezetőség összeállítását és a tag-szervezést.

Megismertettem elképzelésemet régi bécsújhelyi barátommal, Stefan Franye-val, az OAMTC magyarországi referensével. Ö örmével és készségesen vállalta az osztrák oldali szervezést. Eközben Rössle Berta néni a bécsújhelyi kereskedők, iparosok körében népszerűsítette elképzelésemet.

Mikor volt az alakuló összejövetel és milyen sikerrel?

1987. december 11-ére hirdettük az alakuló összejövetelt. A soproni Liszt Ferenc Művelődési Központ kamaraterme megtelt érdeklődőkkel, programismertetésem ott a helyszínen 120 új tag fogadta el. A már szerveződő bécsújhelyi kör öt tagja Stefan Franye vezetésével is részt vett és biztosított a majdani együttműködésről.

Hogyan alakult a közös tevékenység?

A Corvinus Kör megalakulását nagy figyelem kísérte (a belső elhárítástól is!), magyar és osztrák újságok, rádióriportok ismertették közös tevékenységünket. Csak néhányat említenék meg: ilyenek voltak a közös kerékpártúrák, az amatőr művészeti csoportok találkozói, a soproni Carusell és bécsújhelyi Pannonia vásárokon való kölcsönös megjelenés és bemutatkozási lehetőség cégeknek, vállalkozásoknak, vagy a rendőrség és csendőrség sport találkozói, a soproni, majd a magyar rendőrség IPA (nemzetközi rendőr szervezet) tagsága. Ide tartozik az osztrák és magyar települések kapcsolatfelvétele, a kamarák közötti kapcsolat, de szót kell ejteni a nemzetközi veteránautós túrákról (Corvinus Oldtimer Classic), a Corvinus-települések közötti kapcsolat-felvetelről mindkét országban (Retz, Krems, Grimsestein, Krumbach, Szekesfehérvár, Köszeg, Zalaegerszeg, Szeged, Makó, Celledömök, Zala megye, stb.), a gasztronómiai bemutatokról (Corvinus-tál), valamint a „hármás-városi” kapcsolatról Bécsújhely, Kismarton és Sopron között stb. Jelentős siker volt az alsó-ausztriai Industrievirtellel közös USIS program, amelynek keretében osztrák diákok magyarul, magyarok németül tanulhattak közös rendezvényeken, táborokban.

Vannak további terveik, hogyan működnek a körök?

Az alakuláskor kitűzött végső célt, a fizikai határok felzárkóztatását Magyarországon schengeni csatlakozásával elértük. Ma már nincs akadály a közvetlen kapcsolatoknak. Meglátásom szerint mind a magyar, mind az osztrák kör már csak külön-külön tevékenykedő baráti társaság, amolyan nyugdíjas klub.

GRÁCI MAGYAR HÍREK

A Magyar Egyetemisták és Öregdiákok Klubja szeptemberben a 10. Öregdiák Találkozó-máltta az 1957-ben alapított Diákszövet-séget. A megemlékezést, az emléktábla meg-koszorúzása és az elhunyt diáktársakra való megemlékezés után fogadás következett a város-házán. A Lindenwirtnél a hagyományos ebéd és együttélt alatt Ugyi Mihály beszédében felele-venítette az egyesület küzdelmes, programban gazdag 60 évét. A rendezvényen 28 öregdiák, 6 vendég, köztük Mag. Molnár András városi tanácsos és a MEÖK elnöke, Mag. Kovács Dénes vett részt. Tizennégy levél érkezett a távol-maradtaktól.

A gráci magyarok október 22-én a katolikus misén és a protestáns istentiszteleten imádkoztak '56-ra emlékezve hazánkért. Október 23-án az emlékezés és emlékeztetés 60. koszo-rúját helyezték el a dómnál. Mag. Rudi Roth h. konzul köszöntötte és Ugyi Mihály emlékeztető szavai után Mag. Holló István magyar lelkes-ző végezte a kegyeleti aktust. A Himnusz elének-lésével zárult a megemlékezés, amelyen részt

November végén PhD Soós Viktor Attila, a Nemzeti Emlékezt Bizottság történész tagja a Pappgyilkosság a levert szabadságárg megto-rulásának sodrában: Brenner János meggyilkolá-sa 60 év tükrében című, fényképfelvételek-kei illusztrált előadásában bemutatta a Bren-ner családot, a vértanú káplán életét, a kádári „igazságszolgáltatás” gyakorlatát, a maig is vá-laszra váró kérdéseket, valamint a boldoggá-avatást per reményteltő állását.

Északi-sarki expedíció a hamiltoni cserkészekkel

2018. január 3–5. között rendezték meg a hamiltoni magyar közösség nagycserkész-einek téli táborát, melynek helyszíne a szép ter-mészeti adottságokkal rendelkező Camp Seed-riouri volt, Centre Wellington területén.

A tábor témájának alapja egy valós esemény volt: 1872-ben az Osztrák-Magyar Monarchia északi-sarki expedíciót indított, melynek er-deménye a Ferenc József-föld felfedezése volt. Az expedíció sok kalandot és váratlan fordulatot eredményezett, melyet kitűnően felhasz-náltak a szervezők cserkészprogramok kiala-kítására.

A tábor első napján felkészítettük a mat-rózoikat a nagy útra. Megtanulták, mire kell a sarkvidéki hidegben odafigyelni, hogyan ismerik fel az ott élő állatok nyomait, és fej-

SZÁZAK TANÁCSA:

Állásfoglalás a GLIFOZÁT gyomirtó vegyszer uniós alkalmazásának engedélyezéséről

A glifozaót a Monsanto szabadalmaztatta mint gyomirtót. Az 1970-es években és a sza-badalom lejártakor fejlesztette ki a génmódo-sított növények termesztéséhez való haszná-latot, amelyet ugyancsak szabadalmaztatott.

A glifozaót azóta is alkalmazzák világszerte.

Több multinacionális vegyi konszern is be-szállt a nagy gyomirtó szer üzletbe, a legfőbb gyártók pedig ma már Kinában vannak. Ez a vegyszer egyre több tudományos vizsgálatban is az emberi egészségre súlyosan veszélyeztető (a hormonális rendszert módosító, magzatká-rozó, genotoxikus, sőt rákkeltő) hatásának, illetve erős kockázatúnak bizonyul. 2015-ben ezt a hatóanyagot maga az Egészségügyi Világ-szervezet is úgy minősítette, hogy „valószínű-leg rákkeltő az emberek esetében”. Szennyezi a talajokat, az ivóvízbázisokat és az élelmiszere-keket, egyebek között sörben, pékárukban is ki-mutatták. Ezek közvetítésével bekerül az em-ber keringési rendszerébe, vérben, vizeletben, anyatejben, sőt a kismamák szervezetében is egyre gyakrabban megjelenik, ahol a méh-magzat programozott és nem programozott sejt-hálalát válthatja ki. Az európai talajoknak már 45%-át beszennyezte, és a hazai iparsze-rű mezőgazdaság gyomirtósz-szer-felhasználási gyakorlata következtében hazánk talajaiban is előfordul, hiszen – bár nálunk a GMO-k hasz-nálata a növénytermesztésben tiltott, de – a glifozaót tartalmazó gyomirtó szerek engedély-zezték. Annak ellenére engedélyezettek, hogy a kutatások szerint a glifozaát mezőgazdasági fel-használása súlyos kockázatot jelenthet az em-beri egészségre és a környezetre.

Az EU nagy multinacionális tőkeérdekel-tések által erősen befolyásolt szakhatóságai a glifozaát minősítésénél nem vették át a WHO Nemzetközi Rákkutatósi Ügynökségének tu-dományos véleményét, hanem e perdöntő kérdésről szóló hatástanulmányukban jórészt szó szerint lemásolták az ellenérdekű Mon-santo dokumentumait. 2017. november 27-én az Európai Tanács minősített többségű hatá-rozata újabb öt évvel meghosszabbította a ha-

vett a gráci dóm új plébánosa, Dompropst Dr. Heinrich Schneider is.

Kecskési Tollas Tibor barátai emlékeztéb-resztő irodalmi estre hívtak a megpróbáltatott nemzedék költője, a Nemzetőr főszerkesztője halálának 20. évfordulója alkalmából. A költő életművét a XX. századi magyar irodalom tükrében Szokolay Lajos irodalomtörténész ismertette. Faragó Laura, a művészón feleség mondta a verseket, énekeltek népdalokat és zsol-tárokat. Az est az „Erdő mellett estvéstem” kezdetű népdal közös eléneklésével, majd aga-péval zárult.

November végén PhD Soós Viktor Attila, a Nemzeti Emlékezt Bizottság történész tagja a Pappgyilkosság a levert szabadságárg megto-rulásának sodrában: Brenner János meggyilkolá-sa 60 év tükrében című, fényképfelvételek-kei illusztrált előadásában bemutatta a Bren-ner családot, a vértanú káplán életét, a kádári „igazságszolgáltatás” gyakorlatát, a maig is vá-laszra váró kérdéseket, valamint a boldoggá-avatást per reményteltő állását.

kendőt is készítettek maguknak. A legénység krónikásaként népdalokat tanítottam a mat-rózooknak, valamint egy közös táncházban mulattunk még egyet a nagy út előtt.

Másnap riadóra keltünk, miszerint jég-táblába ütköztünk. Kötélhúzással mentettük meg csomagjainkat, majd iránytűpályával, ke-nyérsütéssel, társasjátékkal és népi játékokkal múltattuk az időt, amik fel nem fedezték a Ferenc József-földet. Küldetésünk végehez érve táborúztunk keretében játszottuk el kalandos utunkat.

Az utolsó napon még kiéleztük a környezet adta lehetőségeket, így szánkóztunk és szám-háborúztunk egyet.

NAGY DÓRA, KCSP ösztöndíjas, Hamilton, Kanada (Forrás: Korosiprogram.hu)

December elseje ígéretei és kihívásai

A 2018-as esztendő magyar ember számá-ra – hivatalosan kinyilvánítatva – Mátyás ki-rály-émlékv. Az erdélyi magyarok különösen büszkék az európai szellemiséget előre vetítő reneszánsz király születési helyszínére, esz-meiségre, legendás igazságosságára, az ezer éves magyar királyság időbeli középpontján született uralkodóra, a törökverő édesapa fi-ára, humanista jeles személyiségek pártolójá-ra. Róman ember számára az idei esztendő a „nagy egyesülés” éve, hiszen az alig több mint hat évtizedes román királyság felénel bekövet-kező gyulafehérvári román naggyűlés cen-tenárium is erre az évré esik, amely kimondta Erdély elszakítását a magyar koronától. Per-sze, a kinyilvánított „népkarat” megvalósu-lásához elsősorban egyéb tényezők szüksé-geltek. Hiányukban ma máshol húzódnának Románia határai, és bizonyára nem december 1-e lenne az ország nemzeti ünnepe. (Kiter-jedtebb történelmü népéknél nem feltétlenül a „kisebbség legyőzésének” a napját választják nemzeti ünnepnek, s ha igen, valós demokráci-ában nem várnák el tőle, hogy együtt ünnepel-jen a többséggel.)

A földi világ legfőbb mozgatója száz évvel ezelőtt is – előtte és utána egyaránt – a hatalom megszerzése, az önös érdekek érvényesítése, a pénz uralma volt. Európa második legnagyobb kiterjedésű államalakulata, az Osztrák–Ma-gyar Monarchia feldarabolása egyaránt érde-ke volt az ekképen (is) nagyobbá váló győztes hatalmaknak, mint a hirtelenjében létrejött, önállósdó, „zsákmanýra éhes” utódállamok-nak. Persze, mindehhez egy mindenki szá-mára több-kevesebb szenvedést nyújtó világhábo-rúra, annak vége felé a harcokba belefáradt és a leszerelés után sóvárgó hadakra, a számunk-ra teljes mértékben kedvezőtlen végkifejlete-re,

A földi világ legfőbb mozgatója száz évvel ezelőtt is – előtte és utána egyaránt – a hatalom megszerzése, az önös érdekek érvényesítése, a pénz uralma volt. Európa második legnagyobb kiterjedésű államalakulata, az Osztrák–Ma-gyar Monarchia feldarabolása egyaránt érde-ke volt az ekképen (is) nagyobbá váló győztes hatalmaknak, mint a hirtelenjében létrejött, önállósdó, „zsákmanýra éhes” utódállamok-nak. Persze, mindehhez egy mindenki szá-mára több-kevesebb szenvedést nyújtó világhábo-rúra, annak vége felé a harcokba belefáradt és a leszerelés után sóvárgó hadakra, a számunk-ra teljes mértékben kedvezőtlen végkifejlete-re,

Mit ér az autonómia (kettős) állampolgárság nélkül?

Nem biztos, hogy célravezető, de a jelek sze-rint csábító a magyar példa. Igaz, mint aho-gyan a migráció korlátozását sem illő magyar találmányként emlegetni, a kettős állampol-gárság „adományozása” sem fedi a „nemzet-egyesítés” osztrák szándékát. Csupán szóba került, aztán kormányzintre jutott a kísértés, talán meg sem gondolva, hogy mi mindent va-rhat fel ez az elképzelés. Amikor az osztrák törvények tiltják, vagy legalábbis nem engedik meg a kettős állampolgárságot, felkészületlen-mek, megfontolatlannak mondható az a szán-dék, amely szerint az egyébként teljes jogkörű autonómiát élvező Dél-Tirol német és latin la-kóinak az olasz mellé az osztrák állampolgár-ságot is odagondolják egyes politikusok. A hul-lámverés már annyira elterjedt a nyilvánosságot, hogy alig lehetne viselkedni tekintélyvesztés nélkül. Államközi szinten most már nem is er-ről van szó, hanem az osztrák állampolgárság kiterjesztésének módozatairól és természet-e sen esetleges következményeiről.

Sebastian Kurz jelenlegi kancellár külügy-miniszterként ugyancsak pálcát tört a fölött, hogyan lehet az, hogy a honosított törökök minden feltűnés nélkül ismét felvehetik/visz-szakaphatják eredeti állampolgárságukat, ha-bár az osztrák állampolgárság felvételének elő-feltétele a törökörl való lemondás. Bárhogyan is tekintjük, az osztrák állampolgárság jelenle-gi kizárólagosságának módosítása nélkül két-tes, állóságos a Dél-Tirol felé kacsintgás. Eb-ben a vonatkozásokban biztosan nem ildomos, mégsem kerülhető meg a magyar gyakorlat, amit nem kell sem bemutatni, sem magyarázni.

A derült égből villámcsapásként beütött szándék mögött egyelőre csupán dekoratív jel-legű elképzelések rejlenek, ami persze nem ok-veltenül hiteles. Ausztria kétségtelenül vöka-talmi státusszal rendelkezik, anélkül, hogy a dél-tiroliak esetleges osztrák állampolgársága eddig felmerült volna, hivatalos szinten leg-alábbis eddig ez nem volt (kül)politikai kér-dés. Arno Kompatscher tartományfőnök úgy nyilatkozott, hogy már évek óta tárgyalnak róla, sőt, a Déltirolról Néppárt erre célzó határo-zatot is hozott: az autonómia státusz megkérdőjelezés nélkül mennyire kívánatos volna az osztrák állampolgárság kiterjesztését európai szellemben. Annak ellenére, hogy kelletlenül fogadta a szándékot Ausztriából, átkos nacio-nalista vonásokkal emlegetve mégis odáig me-részkedett, hogy ha már így lenne, ne kizárólag

a nagy szocialista forradalom világmegváltó gondolatainak a felkarolására, a szétzillesztett saját hadserege helyett a munkásosztályban bizó szabadkőműves Károlyi-kormányra, áru-lások sorozatára, a kor demográfiai és politikai viszonyaira, no meg – a teljesség igénye nélkül – tettelt sorsszerűségre is szükség volt.

A történelemtudósok joggal nem kedve-lik és elutasítják a „mi lett volna, ha” kezde-tű megközelítéseket. Mert ha a magyar ki-rályi államvasutak nem bocsátottak volna ingyen szerelvényeket a december 1-én Gyulafehérvárra igyekvők rendelkezésére, csak a három héttel később Kolozsváron össze-gyűlt, jóval nagyobb méretű magyar nagy-gyűlés máshonnan érkező résztvevőinek, ak-kor is hangzatosabb lett volna Gyulafehérvár hangja, mint Kolozsváré. Versailles-ban nem demokráciát osztogtattak, hanem a vesztese-ket megbüntették, a győzteseket pedig meg-jutalmazták. Meglehetősen aránytalanul és igazságtalanul. Június 4-e december 1-e nél-kül is létezne tehát. Mégis: miközben június 4-e 1920 óta vitathatatlanul gázsnap min-den magyar számára, december 1-e száz év-el ezelőtt némi biztatást is közvetített az er-délyi magyarság számára. A gyulafehérvári nyilatkozat ugyanis kimondta a kisebbségi jogok gyakorlatba ültetését, és táplálta azt a reményt, hogy megvalósul az erdélyi magyarság önrendelkezése. Sőt, akkoriban még több forrásból táplálkozott az önálló Erdély gon-dolata. Visszatérve a történészek által joga-san bírált feltételezés módhoz: mi lett volna, ha svájci, vagy egyéb mintára olyan több nem-zetiségű, az autonómia különböző formáit a mindennapi gyakorlatban megvalósító Erdély jött volna létre, ahol a román, magyar, szász együttélés akár példaértékű lehetne?

etnikai alapon jussanak az érintett személyek az osztrák állampolgárság élvezetéhez, hanem – mintegy területi értelemben – terjedjen ki ez az egész tartomány minden lakójára, így az olasz nyelvű lakosságra is.

Karin Kneissl külügyminiszternek nem volt könnyű feladata ezzel a kérdéssel terhelten tárgyalni Angelino Alfano olasz kollégájával, aki szerencsére a vártnál higgadtabban fogadta a hírt. Nem is lett volna vele különösebb baja, de azért zavarónak vélte, hogy az osztrák kor-mány minden előzetes egyeztetés nélkül lobo-gatt meg szándékát. Nyomban abban egyeztek meg, hogy szakcsoport juttat létre Bécs, Róma és Bolzano/Bozen bevonásával. Így egyik érin-tett fél sem érezheti magát kizártnak, s talán mindven további hullámzás nélkül elcsitulnak a felhangok. Az olasz fél kelő kiemrétségről tett bizonysgot, nem látva különösebb akadályt a kettős állampolgárság viselésében az államkö-zi kapcsolatok terén. Ez így lenne helyén, hi-szen a jogegyenlőség egyében nem lehet az, hogy a saját polgáraitól megvonjuk a kettős állampolgárság lehetőségét, ellenben más álla-mokra vonatkoztatva ez érvényét veszíti. Vagy talán most igazán törökök fogott az osztrák külpolitiká?

Egyelőre még a legmerészebbek is azt han-goztatják, az elképzelés egyáltalán nem vonat-koztatható Dél-Tirol hovartartozására, mind-azonáltal a területi autonómia példaértékű, a dél-tiroliaknak eszük ágában sincs közelebb jutni Ausztriához, mint amennyire közel már amúgyis vannak. Hogy aztán – ha netán a két állam megegyezéses alapon eljutna odáig – mi-vel járna az osztrák állampolgárság, sok min-denről kellene tárgyalni és nem általánosság-ban, hanem konkrét pontokban megállapodni. Álszent érvelés, ha bárki csupán dekoratív je-leget tulajdonít annak, vajon mit jelent Olasz-ország egyik autonóm tartományában osztrák állampolgárként is élni, pl. tirolai tartományi, vagy netán osztrák parlamenti választások idején? Nagy felkészültség és nagy felelősség kötődik az ilyen kiváltságos helyzet elviselésé-hez és alkalmazásához a mindennapi életben, nem is említve a távolabbi jövőt.

Egyedül ésszerű gondolat a felkészülés tár-gyalásaloni. Nem utolsósorban aztán ar-ról is kellene tárgyalni, hogyan látja az osztrák politika saját népcsoportjainak jövőjét, feladva a kettős mércét.

PANNONICUS

Tekintsünk azonban a transzilván tündér-kerből a nacionalista Nagy-Románia valósá-gára. Vajon mi valósult meg azóta a gyulafe-hérvári nyilatkozat szépen hangzó „vállála-saiból”, az új román állam alapelveiből, mint amilyen a teljes nemzeti szabadság az összes együtt élő népnek, egyenlő jogok és teljes au-tonóm vallásszabadság, tisztán demokratio-kus rendszer tökéletes megvalósítása a közelét minden területén, teljes sajtó-, gyűlekezési és egyesülési szabadság? Mindez nemcsak utópia maradt, hanem Európában példátlan nemze-ti elnyomás bontakozott ki Románia terüle-tén a nyolcvanas években, az annyit emlegetett aranykorszakban. Majd az 1989-es változás azok számára hozott pozitív megkülönböz-tetést, akik fennhangon hirdetik országhatá-rokon belül és kívül egyaránt, hogy az erdélyi magyarság jogainak a biztosítása már-már példaértékű.

Nehéz választ adni arra a kérdésre, hogyan viszonyul az erdélyi magyarság 1918. decem-ber 1-jéhez, a centenárium közelgő hangzatos megünnepléséhez és megünnepletéséhez, utcák és terek elnevezéséhez, leendő szobor-állításokhoz, a román és a nemzetközi sajtó-ban megjelenítésre váró ferdtésekhez, a vár-hatáon felerősítő magyarellenességhez. De-cember 1-e valójában a száz éve megígért, ám azóta be nem váltott ígéretek miatt vált ün-neplésre alkalmatlan nappá az erdélyi ma-gyarság számára. Egy dolog biztos tehát: a magyarok, székelek ideén sem fogják megün-nepelni december 1-ét. Románian belül, a de-mokratikus együttélést szajkózó közösségek kebelében sem. Legfeljebb választott tisztész-viselőik a jó izlés és a vállalható lelkiismeret határain belül részt vesznek olyan megemlé-kezésekben, ahol ott lehet a helyük. Miközben a választók többsége igyekszik nem látni, nem hallani mindazt, ami a magyar lélek számára láthatatlan és diszjonans.

December 1-e így ugyanakkor mindenko-ri kihívás a kisebbségek számára. Kihívás a nemzeti kisebbségeknt kinyilvánított erdélyi magyarság számára a számonkérésre, a múlt siratása helyett jövőbe mutató stratégia kiépítésére, a valós érdekérvényesítés megfo-galmazására, a szülőföldön való boldogulás mennyiségű és minőségű mutatóinak a javítá-sára. A gyulafehérvári nyilatkozat kisebbségi

jogokra vonatkozó cikkelyeinek a folyamatos hangoztatására és a Romániában élő magya-rok egyenjogúságát igénylő nyilatkozattétel-re. A romániai magyarság legfontosabb po-litikai szervezete elnökönek, Kelemen Hu-nornak a szavait idézve: „Nyilvánvaló, hogy újratemelődték a félelmek: a románok attól félnek, hogy el akarjuk szakítani Erdélyt, a magyarok pedig attól tartanak, hogy a ro-mánok meg akarják fosztani őket az identi-tásuktól. Mi megpróbáljuk elmagyarázni, kik vagyunk és mit akarunk. Hiba lenne, ha be-burkoloznánk szűndisznóállásba, és egész év-ben csak siránkoznánk, félénk, rettegénnk. Ezért indítottunk kampányt Ezer év Erdély-ben, száz év Romániában szlogenel. Büszkén vállaljuk, hogy értéketemtő közösség vagyunk abban az országban, ahová a történelem vett minket. Másfelől szeliden, de határozottan kérjük számon a kisebbségeknek teljes egyen-jogságot ígérő 1918-as gyulafehérvári ígére-tek betartását.” (és a magyar politikusok nyi-latkozatainak a betartását is – szerk. megj.).

Végül, december 1-jé kihívás a kisebbséget alkotó román, európai unió és azon kívüli polgárok számára is, akik érzelmeiken és érde-keiken túl „felvállalják” az erdélyi magyarság jogos igényeit, és saját lelkiismeretükre hall-gatnak. Amiként a mindenkori értelmiségi a nemzet lelkiismerete. Kós Károly „kiáltó szava” száz év távlatában sem vesztett időszűrűségé-ből: „A mi igazságunk: a mi erőnk. Az lesz a mi-enk, amit ki tudunk küzdeni magunknak.”

DR. ABÁRM ZOLTÁN (Marosvásárhely)

KITÜNTETÉSEK

Áder János, Magyarország köztársasági el-nöke az európai és magyar zenekultúra hír-nevét öregbítő, több évtizedes zenetanári, karnagyi és zenetudományi pályája, valamint értéketemtő kulturális közéleti tevékenysé-gre elismerésükre a **Magyar Erdemrend Lo-vagkeresztjé** állami kitüntetéssel adományozta **DR. RADICS ÉVÁNAK**, a Gráci Zeneművészeti Egyetem em. tanárának,

FODOR MÁRIÁNAK, a bécsi **Ilona Stüberl ma-gyar kisvendéglő** tulajdonosának az ausztriai magyar szervezetek aktív támogatása és a ma-gyarság összetartozásának érdekében végzett tevékenységéért, valamint a magyar gasztró-nómia nemzetközi jóhírének öregbítését szol-gáló munkája elismeréseként.

Wolines ungarisches Restaurant

*
Dipl.-HTL.-Ing. Dittmar Zoder, Präsident des Vereines „**Freunde des Jungarbeiterdorfs Hochleiten**” egyesület elnöke a **Magyar Ezüst Erdemkereszt**et kapta az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékének ápolása érdekében végzett áldozatos munkája elismeréseként.

*
FELKER JUDITH, az Osztrák–Magyar Tár-saság főtitkára **Magyar Arany Erdemkereszt** kitüntetésben részesült a magyar–osztrák ka-pcsolatok ápolása és fejlesztése érdekében vég-zett lelkiismeretes munkája elismeréseként.

www.becsinaplo.eu

Magyar papi találkozó

(orf – volksgruppen) A magyar és magya-rul beszélő papok hagyományos új évi talál-kozáját idén is Kismartonban tartották meg, majd a résztvevők ellátogattak Alsóőrré, Fel-sőőrré és Óriszigetre is. Alsóőrről Dr. Vencser László volt a szentmise főcelebránsa. Ausztria egyházmegyéiből tizenkét lelkes érkezett: Felső-Ausztriából Szabó Ernő (Linz), Ilk Ant-al-József (Alkoven) és Vencser László (Linz

Angolok Kárpátalján – Szükség és összefogás – Interjú Tárcy Andrással –

Claygate egy Londonhoz közeli, jómódú, külvárosi település Surrey megyében. Akli, Újaki, Gyula és Nevetlenfalu néhány száz lelkes, nehéz sorsú magyar-lakta falvak az ukrán–román határ mentén. Földrajzi helyzetükből kifolyólag a történelmen viharai során sok megpróbáltatáson mentek keresztül, a múlt században négy különböző országhoz is tartoztak.

Hogy mi köti össze a tehetős, nyugodt, délnyugat angliai települést Európa egyik leghátrányosabb helyzetű, magyarok lakta régiójával? Az önzetlen segíteni akarás és a szükség egymásra találása. Kimunkálója az a magyar származású Tárcy András, akinek édes-apja, az egy évvel ezelőtt elhunyt Tárcy Árpád, 1948-as emigráns, az Angliai Magyar Református Egyház és a British–Hungarian Fellowship egyik alapítója volt.

Tárcy András a '90-es évek óta segíti a határon túli magyarlakta településeket. Először Erdélybe, a Szilágyságba szervezett segélymissziókat, majd 2003-ban a kárpátaljai falvak megsegítését tűzte ki célul a Claygate-i Holy Trinity anglikán templom önkénteseivel. Azóta családjaival minden évben egy hetet Kárpátalján tölt.

Mi a Kárpátalja segélyalkotó célja?

Tavaly nyáron tizenötödik alkalommal keltünk útra, 30 angol önkéntessel. Köztük többen orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek, tanárok – akik saját *útjéltésgüket* fizetve és szabadságukat feldolgozó jótékonykodnak Kárpátalja magyar és ukránok lakta falvaiban. Magyarországról 20 önkéntes, Kárpát-Ukrajnából 15 fordító csatlakozik hozzánk. Egy hét alatt a 63 főből álló csapat tagjai négy faluban orvosi és fogorvosi alapellátást adnak, betegeket látogatnak és nehéz helyzetben lévő családokat támogatnak, közös imádsággal, szeretettel és odafigyeléssel bátorítanak.

Az iskolában 200 gyermek számára szünidő klubot, játékos programokat és ifjúsági foglalkozásokat tartanak. Fontos megjegyezni, hogy a projekt egyformán támogatja az ukrán és magyar közösségeket. A rászorulókon segítünk, a bajba jutottakon.

BAKER MONIKA, London

Milyen indítatásból döntött a claygate-i gyülekezet Kárpátalja mellett?

A segíteni akarás és egy olyan régió megtalálása volt a cél, ahol a legnagyobb a szükség. A claygate-i küldetéssegélyzefelmerő és ismerkedő látogatása során találkozt az egyházi vezetőkkel és a helyi közösséggel, ezután döntöttünk a falvak mellett. A látogatokat családoknál szállásolták el, ennek a megszervezése a fogadó közösség feladata. Kapcsolatba léptünk és jó viszonyt alakítottunk ki az ukrán hivatalos szervekkel. Sok év tapasztalatai alapján kialakult egy amolyan missziós tervezet és lebonyolítási forgatókönyv, amelyet szervez megosztanánk a Nyugat-Európában élő, hasonló segítséget nyújtani szándékozó magyar vagy egyházi közösségekkel. Szeretettel várjuk mindazokat, akik szeretnének csatlakozni a Kárpátalja-projekthez.

Mi a legmaradandóbb emlékező szímszámotokra?

A gyermekeim hét és kilencévesek voltak, amikor először ott jártunk. A felnőtté válásuk folyamatát végigkísérte és gazdagította az ottani fiatalokkal kötött barátság. A misszió sikerét jelzi, hogy az angol önkéntesek közül többen minden évben vissza akarnak menni, vannak, akik 14–15 éve jelentkeznek a csapatba. Valódi, önzetlen barátság és szeretet köti össze a vendéglátókat és látogatókat.

S hogy mit jelent mindez a vendéglátó magyaroknak? E sorok írója a '90-es években, Tárcy András akkori, londoni gyülekezete által szervezett erdélyi magyarlakta falvakba indított segélymissziósnak vett részt tolmácsként. Egyszer egy idős, beteg néni így fordult hozzám: "Évek óta nem tudok orvoshoz menni, nincs pénzem, nincs segítségem. Ha olyan messziről küldött segítséget a Jóisten, hogy Angliából jöttek hozzánk gyógyítani, tanítani és utat építeni, akkor most már elhiszem, hogy minket igazán szeret az Isten."

Érdeklődni lehet: monikabaker@hotmail.com

Szijártó István – a Százak Tanácsáról

Hosszabb, látszólagos hallgatás után ismét fel-emelte szavát országos ügyben a Százak Tanácsa (ld. Aláírásgyűlésről a 4. oldalon). Ez arra készült, hogy megkérdézzük a leghivatottabbat, Szijártó István ügyvivő elnököt arról, mikor, milyen céllal alakult a testület...

Húsz éve Fekete Gyula író, akkor a Magyarok Világszövetsége Anyaország elnöke, százötven hazai civil szervezettől kérte azok nevét, akik a változó viszonyok között is megőrizték arcukat, közösségek hiteles embereinek tartja őket, nem pártérdekeket képviselnek. A beérkezett 2500 név egy számítóépes programban lett eltárolva, s a legtöbb ajánlat kapott 100 fő alásól ülésein felvette a Százak Tanácsa nevét. En az alapításól veszek részt a nagszerű emberek összetartásában, találkozóink szervezésében. Nem pusztán hivatasáink, életkorunk, tapasztalataink, de politikai meggyőződésünk szerint is sokféle voltunk, vagyunk, de közös bennünk a felelősség családjaink, nemzetünk, az emberiség értékes törekvéseinek sorsa iránt.

Kik lehetnek tagjai a Százak Tanácsának, és milyen ismerveik alapján? Hogyan történik a tagfelvétel, és mire kötelez a tagság?

Először a javasolt nevek sokaságából választottunk halottaink helyett tagokat, s a lelki Trianonnak tekintett népszavazási kudarc után személyiségük, életművük ismeretében kértünk fel tíz más országban élő magyart, legyenek tagjaink. Autonóm személyiségek baráti összefogatalein – 200 fővárosi és 100 vidéken tartott találkozó – évente egymást váltó soros elnökség segítségével keresünk előadókat, állítunk össze kóteketek (17 könyvet adunk ki), s keressük az ifjabb korosztály legjobbjait figyelve az új tagokat. Két tagunknak kell ajánlani valakit, s ha az ülésein jelenlevők közül ketten tiltakoznak, akkor az nem lesz tag. Száz tagunk mellett felszálalnak több állandó meghívottunk van. Havi üléseinken általában 60–80 résztvevő számulunk. Alapítványaink elnöke Andrásfalvy Bertalan néprajztudós, volt miniszter, kurátoraink Császár Angela színművés és Kovács-Németh Mária neveléstörténész, egyetemi magántanár (számlaszámunk: MKB Bank 103000002-10667318-49020018 Kőszönettel fogadunk minden támogatást. Honlapunk: www.szazaktanacs.hu.)

Milyen politikai, világnézeti síkon mozog a Százak Tanácsa?

Nemzeti elkötelezettségünk a pártpolitikától független. Mint közösség az arany középutat keressük, miközben tagjaink természetesen egyenlően függetlenek, s önállóan fogalmaznak meg nézeteiket.

Független testület, vagy pedig bizonyos elkötelezettség jellemző rá?

Civil társaságunk felelősséget érez minden ma-

gyarért, s azért a földért, melyet ma még Európának nevezünk.

Hogyan, miben látja a Százak Tanácsának további tevékenységét?

Hatvanegy halottunk, köztük Fekete Gyula, Csóóri Sándor, Sinkovits Imre, Nemeskürty István, László Gyula, Sütő András, a Püski házaspár, Makovecz Imre, Mádl Ferenc, Pozsgay Imre, Grosics Gyula, legutóbb Albert Gábor gazdag életműve segít nekünk, itt maradotaknak, hogy világosan lássuk a haza érdekeit. Tudjuk, hogy a hazaszeretet az ember méltósága (Németh László), hogy mindent, ami legjobban bennünk, oda kell adnunk a hazánknak (Márai). Tudjuk, hogy mi, közép-európaiak fel vagyunk vertveze történelmi tapasztalattal és különleges történelmi tudattal (Czeslaw Milosz), s azt is, hogy az emberiség jövője azokon az embereken múlik, akik az igazság talaján állnak, s akiknek életét áthatja a szeretet, a más véleményen levők megértésének szándéka (Szent II. János Pál pápa).

A napokban emlékeztünk a 450 éve Tordán tartott országgyűlésre, ahol a világon először mondták ki a vallásszabadságot. Ennek jelentőségét azért kell hangsúlyoznunk, mert idén decemberben lesz 100 éve a gyulafehérvári román gyűlésen kiadott nyilatkozatnak, amely kimondta Erdély, a Bánság, Partium és Máramaros egyesülését a Román Királysággal. A demokratikus igényeket azonnal elfogadták, s elszakított nemzettársainknak az etnikai kisebbség kereső sorsa jutott.

Jócskán akad emlékeznivaló – a '75 évvel ezelőtti Szárszói Konferencia, a Mátyás király emlékére, vagy a Szent Korona hazatérése (1978) –, mert hisszük: hagyományaink, elődeink jó példáinak felmutatása segít legjobban a nemzet jövőjét, s persze – videant consules – valljuk Ciceróval: „vigyázzanak a konzulok, hogy a köztársaságot baj ne érje.”

Előttünk az emberiség megannyi nagy kérdése a klímaváltozástól, a biodiverzitás gondjaitól át a ma még csak miliók – de belátható időn belül tízmiliók – új otthon kereső vándorlásáig –, s közben ott a szellemi intellektuális becsületesség parancsa: követel a szükség a java erőf összefogására itthon és a nagyvilágban. Korunkban a politika a média segédletével világszerte toró értékreidet kényszerített a társadalomra. Tudjuk, ha egy nemzet lelkiériő alapadnak, nem menekülhet a pusztulástól. Szent Ágostonnak és Széchenyivel valljuk, hogy ami erkölcsileg rossz, az politikailag is rossz. Pártérdekék, mégly nemese elvek, pénzügyi, vallási, földrajzi különbségek nem oszthatnak meg tartósan bennünket, ha tudunk hinni egymás jószándékában, s őszinte fohászaiban. Arany János szavaival: „Jégy hű, s bizzál jóvődbe nemzetem. Nem mindig ember, aki sorsot intéz.”

Jánosi Antal filmrendező köszöntése

Kedves Antal!

Kitellett nyolc évtized, bizonyos értelemben mágiikus kor. A számdíjégek szimbolikája szerint a fekvő nyolcas teljesség, végtelent jelent. Biztosan szokatlan érzés Számodra ebben az állapotban körültekinteni: mi vesz körül a közelből és a távolból?

Anélkül, hogy ismerném életednek minden zeg-zugát, már az a kor is, amibe beleszülettl és benne élsz, nem szűkültöködtött tragikus eseményekben és felemelő érzésekben. Mint a legtöbben, nagyobbbrézt szenvedő alanya voltál mindannak, ami körülötted és Veled történt. Mégsem állitható, hogy mindent ellentmondás nélkül vettél tudomásul. Nem vagy lázadó típus, inkább a szívós ellenállás embere: nem hagyta, hogy kedve szerint lökdössön a sors, hanem gondoskodtál róla, hogy megteremtsd és megvédjé azt a belső világot, ami egyéniséged lényegét alkotja, ami összetevészetellenül egyedül Te vagy.

Amikor a teljességet, végtelent hoztam szóba, felvilán annak tudata, hogy benne, része vagyunk. Ilyen arányokban mérhetjük, értékelhetjük ember sorsunkat, életünket. Nagy-nagy megtapasztalás, a végzet féltelme és természetesen élményekben gazdag élet kell hozzá, hogy a véges és végtelen feszültségében rádöbbenjünk: soha, sehol nem vagyunk egyedül, s minden megpróbáltatás ellenére végfőfokon mégsem vagyunk kiszolgáltatottak, és tartozunk valahova. Ehhez a rádöbbenéshez tartoznak az életben a „pokoljárások”, amikor a dolgok feneketlen felértékelődnek. Itt erős erők és hatalmak, amiknek – úgy látszik – egyetlen gyönyőre az ember megnyílvastása.

Már a Gilgames körülí mítosz úgy tartotta, hogy az istenek lustaságukban teremtették az embert, legyen, aki dolgozzon nekik, helyettük. Amikor viszont kiderült, hogy az ember túlságosan nagy zajt csap, s ezzel zavarja az istenek nyugalmát, elhatározták kiirtását. A többi már ismert: mindegy, hogy Gilgamesből, vagy éppen az Ótestamentumból, de akadt egy, akit – igaz, megérdemelten – megkíméltek az istenek, hogy aztán a mai napig telelármdázzák utódai a Földet.

Igen, itt rejtezik valami fíjka, fortély, ami által végül is az ember kerekedik felül létlésével, sőt, ha nem csal a látszat, egyre feljebb emelkedésével. Igaz, ez nem tetszik az isteneknek, ezért is elkövetnek mindent annak érdekében, hogy mőresre tanítsák az embert. A görög művészet a tökéletesre törekedett, mégis hagyott, ejtett minden alkotásban valami hibát, nehogy felkelte az istenek féltékenységet.

Ebben a tökéletesre való törekvésben külön-külön megtapasztalja a művészember, mit jelent ez a fajta sandaság, ami persze nem közvetlen, hanem közvetett módon nyúl bele életébe. Lehet ez sikertelenség, vagy a fanyalgova elfogadott siker, fontos, hogy tudja a művész, nem szabad vetekedni az istennel. Pedig ez az igazi, a tökéletességre, teljességre való törekvés, ami egyben ördögi kísértésnek is számít. Mit is mondott Lucifér

HÍREK

A Bécsi Zeneművészeti Egyetem orgona szakos hallgatója annak a koncertsorozatnak a keretében lépett fel **január 18-án**, amelyet a **Kapuzinerkirche** felújított, Yves Koenig által tervezett orgonájának bemutatására szervezték. **Ablonczy Bertalan** a Debreceni Egyetem me végzte orgona szakos BA tanulmányait, jelenleg **Martin Haselböck tanítványa** Bécsben. Számos versenyen szerzett első és második helyezést, így például a **2016-os Casinos Austria Rising Star Award 2. díjával** is kitüntették.

Január 22-én és 23-án a bécsi **Alte Schmiede Literarisches Quartier-ben**, az Ausztriai Magyar Kutatóintézet szervezésében **Nádas Péter Párhuzamos történetek** című regényéről tartottak szimpóziumot. A kétnapos konferencián előadást tartottak magyar és osztrák kutatók egyaránt. Január 22-én este Nádas Péter olvasott fel kötetéből, amelyet a **Schein Gábor** és **Wolfgang Müller-Funk** irodalomtudósok által vezetett beszélgetés követett.

Január 27-én a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódóan **Mihályi Anikó**, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium magyar nyelv és irodalom tanára tartott előadást Kőlcsey Ferenc **Himnusz** című verséről a **Pázmáneumban**. A beszélgetéssel összekapcsolt esten közreműködött **Ablonczy Bertalan** (zongora) és **Baranyai Barnabás** (cselló).

2018. január–február

Adámnak és Évának a Paradicsomban? Ha eztek a tiltott fának a gyümölcséből, olyanok lesztek, mint az Isten. Nos, meg is kapták érte a magukat. A kiűzetés óta az embernek saját magának kell megküzdenie mindenért, abban a tudatban, hogy még leggyőzebb műve sem mondható sajátjának. És ez jól is van így. A művészember nem magának alkot, az ő műve mindannyiunké. Talán ezen a ponton tapintható ki az istenek kiegyesztelése: amennyiben lemondasz mindarról, amit kihoztál magadból, már egészen más vagy: az egyén önmagát adva felszívódik a közösségben, annak lesz – immár nem szenvedő alanya –, hanem tehetősége szerint alakítja.

Tudom, túlságosan kacskaringósan vettem a csigalépcsőt, pedig nem volt célom elszéltetni senkit, Téged, Anti a legkevésbé. Ha az embert megérinti a fekvő nyolcas ígérete, akarya-akarattalanul elrugaszkodik a mindennapok ismétlődő egyhangúságától, új távlatok kezdenek előtte felderengeni. Úgy is szokták mondani: bölcsész lesz: a jelentős dolgok eltörpünek, a jelentéktelenek felértékelődnek. Ehhez kell idő, hogy új összefüggésben, harmonikusan illeszkedjen egymásba minden, különösképpen éltünk.

Nem is annyira kívánsággént, inkább fohászként mondom, Anti: adasson meg Számodra az idő, amiben megtalálva a nyugvópontot, kiegyenlítőd, derűsen szemléli a világot, amiben megvan ki- és megérdemelt helyed. Légy és maradj itthon benne azzal az emberi és művészi többllettel, amit alkotnál, s amit megosztasz velünk.

Csodás osztóds ez, hiszen különösképpen azok, akik közel állnak Hozzá, részesei lehetnek alkotásaidnak, beléjük mélyedve ők is felfedezik a másságot, ami egészen kézenfekvő kértősség, vagy éppenséggel sokaság. A mi feladatunk pedig, hogy felismerve kamatoztassuk éltünkben: legyen az emberi élet testvetség is otthonos. Ha ezt sikerül elérnünk, őszintén fogalmazódik meg bennünk a hála, amit Veled szemben érzünk, s ami kötelez.

Köszönjük emberségedet, művészetedet, mert ez éltet nem csupán Téged, hanem mindnyájunkat. Isten éllessé és tartson meg körülünkben örömben és kifogyhatatlan bizakodásban.

amicus

IRODALMI HÍREK

A kéthavonta megjelenő békéscsabai Bárka ma az egyik legrangosabb magyar kulturális folyóirat. A 2017/5. számában két hosszabb tanulmányt kelt figyelmét: Jankovics József irodalomtudós, Bethlen Miklós leveleinek szerkesztője arról ír, mi maradt ki Bethlen Miklós bécsi fogásában befejezett híres önéletrajzából, az Angliában élő Gömöri György pedig Tengerre, magyar, II. című tanulmányában sorra veszi a 19. század híresebb magyar tengeri utazóinak viszontagságait, a többi közt megtudjuk, hányszor volt tengeribeteg utazásai során gróf Széchenyi István.

Magyar, pontosabban Déry Tibor-számot adott ki a szecsei eleWator című negyedéves lengyel folyóirat. A terjedelmes különszámban hosszabb írás foglalkozik Déry Niki című kisregényével lengyel nyelven való megjelenítésével. Daniel Warmuz mondja el a kalandos történetet, ahogy csempészte ki Wiktor Worosylski író Déry kéziratát 1956 végén Magyarországról, hogyan jutott el a varsói Camilla Mondral által fordított regény Párizsba, s adta azt ki az emigráns Intystut Literacki. A Szereltem című nagysikerű magyar filmet, amelyet Makk Károly a börtönből szabadult Déry egy novellája alapján készített, Damian Romanik elemzi, Lagzi Gábor pedig A szerkesztő és az emigráns az íróról című tanulmányában a magyar és a lengyel emigráció Déry-ügyben való együttműködését ismerteti egy személyes levelezés alapján. Ezen kívül interjút olvashatunk Greszó Krisztiánnal és több magyar témájú könyv szerzőjével, Krzysztof Vargával, Maciej Libich pedig Márai Sándor lengyelre fordított naplójához fűz érdekes megjegyzéseket.

A kecskeméti Forrás című folyóirat decemberi száma közli Tandori Dezső és Tózsér Árpád verseit, Lanczok Gábor Indiai utazásról, továbbá Szabó Gábor kritikáját Nádas Péter új könyvéről, a kététkezés Világó részleteiről, amelyet a magyar irodalom elmúlt évi legnagyobb teljesítményei között tartanak számon, A.Gergely András pedig a nemrég elhunyt Varga Lajos András kritikusra emlékezik.

2018. január–február

PROF. DR. GÁBRITY MOLNÁR IRÉN

Migrációs és etnikai folyamatok a Vajdaságban

I. rész

Negyed évszázada kutatjuk a migrációs folyamatokat Szerbiában, ahol (2011. népszámlálási adatok) 7.186.862 lakos él (83,32%-uk szerb), amelyből 253.899 (3,53%) magyar származású. A nemzetközi és hazai kutatások mellett a Magyarországtól Tudománys Társaság (Szabadska) adatgyűjtései állnak a rendelkezésemre. Ha áttekintjük a közelmilliárban lezajlott migrációs jelenségeket e térségben, megállapíthatjuk, hogy a migrációs ráta negatív, még azokban az időkben is, amikor a délszláv háború idején tömegesen érkeztek a menekültek Szerbiába/Vajdaságba. Az utóbbi fél évszázadban a betelepítések és a kifelé irányuló gazdasági emigráció Szerbia északi tartományában gyakorlatilag lakosságcserét mutat ki.

Etnikai migrációk a térségben

Szerbia és Vajdaság területén jelentős migrációs mozgást észlelünk az utóbbi évszázadban. Hadd emlekezzünk néhány történelmi tényre: a szerbek Vajdaságba való bevándorlása a középkori szerb állam hanyatlásakor kezdődött. Brankovics despotja a magyar uralkodóktól Szerémségben és a Délvidéken kapott birtokokat a török elleni védekezés fejében. Ezekre a birtokokra tervszerűen telepítette be az akkoriban megszállt dél-szerbiai térség lakosságát. A két világ-háború közötti és a második világháborút követő kolonizáció a Vajdaságban demográfiai változást okozott: 1920 és 1941 között földreform indokán százezer szerb parasztszaladót telepítettek be (családonként 5 hektárt kaptak, a hajdani magyar földbirtokosok földjeit is). A második világháború után, 1945-ben az úgynevezett menetrend nélküli vonatokon főleg az ország passzív vidékeinek lakossága jött a bácskai és kelet-szerémségi birtokokra, ahonnan korábban távoztak az autochton magyar és német családok. Tervszerű betelepítések (kolonizáció) történtek Tito idejében (180.000 boszniai szerb és montenegrói jött a Vajdaságba). Ha részletes statisztikai elemzést végzünk, nyilvánvalóvá válik (betelepítések során) a térség elszerszerűsítésének folyamata, miközben más nemzetiségű őshonos lakosok viszonylag nagy számban külföldre távoznak. A szerbek aránya a Vajdaság területén így alakult: 1. betelepítési hullám (1918–1931): szerbek aránya 33,8%-ról 37,8%-ra nőtt. 2. hullám (1945–1948): szerbek aránya 35,3%-ról 50,4%-ra emelkedett. 3. hullám (1991–1996): a szerbek aránya 56,8%-ról 64,3%-ra ugrott, majd 66,76%-ot (2011) ért el.

A kilencvenes években a jugoszláv polgárháború kitörésével felbomlott az addigi Jugoszlávia, menekült tömegek hagyta el szülőföldjét. A térség migrációs jelenségeiben megfigyelhető az etnikai jelleg, ugyanis a vándorlók többsége az anyaországuk irányába indul el, vagyis minden ország esetében a saját nemzet vonzása érvényesül: a volt jugoszláv köztársaságokból és Koszovóból a szerbek költöznek Szerbiába, a vajdasági magyarok zöme Magyarországra, a horvátok pedig Horvátországra. Az első menekülthullám Szerbiába, 1991-ben Szlovéniából és Horvátországból (főként Nyugat-Szlovéniából), 1992 áprilisától pedig Bosznia-Hercegovinából érkezett. A harcok csillapodásával a vándorlók száma 1993-ban csökkent, de 1995 és 1996-ban újra menekülthullámot váltottak ki Kis-Jugoszlávia felé az újabb hadműveletek (a horvátok visszafoglalták Krajínát), valamint a daytoni békekonferencia határozatainak végrehajtása. 1996 közepén a menekültek száma Szerbiában – az UN-HCR adatai alapján – elérte a 618 ezer főt, ebből a Vajdaságba érkezett 258 ezer fő. 1997 végén és 1998 elején még egy, többségében a Vajdaságba irányuló szerb menekülthullám érkezett, amelynek eredményeként a végérvényesen horvát fennhatóság alá került baranyai, kelet-szlavóniai és nyugat-szerémségi területekről 50 ezren települtek át Jugoszláviába. A visszatérőkre váró bizonytalanság miatt körülmények és az ellenséges környezet miatt 1998 végéig remigráció nem igen volt.

A regisztrált negyedmillió menekült 94%-a szerb volt, tehát alapvetően etnikai alapú kényszer migrációról beszélhetünk. Kocsis és Kicsősev (1998) adathorrása alapján a menekültek földrajzi elhelyezkedése egyenlőtlen volt a Vajdaságban, mert betelepítésüket a célterület gazdasági fejlettsége és/vagy a kapcsolati háló határozta meg. Így háromnegyede Délnyugat-Bácskában és a Szerémségbe települt, főként az 1945 és 1948 között beköltözött rokonai, ismerősei házaiba. Jelentős célállomásuk volt a polgárháború során a Vajdaságból önként elköltözött, illetve előzőtt szerémségi, bácskai horvátok lakhelye, és a kedvező életkörülményeket kínáló városok (pl. 25 ezer fő Újvidékre, 6-8 ezer fő Rumára, Zomborba, Pancsovára, Indiába, Mitrovicára ment). A Tisza-vidéki magyar etnikai tömb területére viszonylag kis számú, 6 ezer főnyi szerb költözött. A kedvező forgalmi fekvésű, magyar többségi városokban és urbánizált térségekben viszont számottevő szerb menekült talált új otthonra (pl. Szabadka 6401, Temerin 3444 fő). A Szerbiába érkezett utolsó menekülthullám Koszovó irányából jött a bombázások évében (1999).

DR. TÓTH GERGELY

Láthatatlan értékeink – Magyarok a kanadai prérin

I. rész

Már jó tíz éve foglalkozom szabadidőmben a Kárpát-medencén kívüli magyarság tárgyi emlékeinek fényképeken történő megörökítésével (www.magyargyegyed.com). Nem könnyű, de érdekes és egyedi érkémtető munka ez, hiszen az ember sok olyan helyre is eljut, ahová a turistának eszébe sem jutna elmenni, legyen az egy amerikai városi gettó, ahol a még mindig ott működő, a veszélyekkel dacoló 120 éves magyar templom falait többször érték lövések, vagy ahogy az idén nyáron történt, Kanada prérilainaink ismert vagy efleledett közösségei.

2017. június–július utamon a Vancouver és Winnipeg közti terület magyar emlékeit kerestem fel. Sokan segítettek tanácssal vagy más módon a közben érintett városokban is, illetve utamat megelőzően, amit hálásan köszönök. Itt kifejezetten a nyugat-kanadai végtelen szántóföldeken és kisközségekben szerzett „vidéki” élményeimet foglalom össze. A kanadai magyárosok főleg 1948-as vagy 1956-os hullámaival ellentétben vidékre jellemzően a XIX. sz. végén, a XX. sz. elején érkeztek honfitársaink, mivel Kanada akkoriban névleges összefűrt rendelkezésre bocsátott földdel csalogatta a telepeseket, hogy a vadont művelhetővé tegyék. Ami a felkeresett magyar vonatkozású településeket illeti, egy részükről jóval utam előtt tudtam, másokról – ahogy az előfordul – csak útközben értesültem.

Bashaw kisebb mezőváros Alberta tartományban. Az utam első „igazi” vidéki állomása. A fööttől néhány kilométerre szántóföldek között, porzó, kavicsos föld mentén áll az 1910-ben épült kis fehér St. Mihály fátetplom, mellette az egykori telepek még ma is használatban lévő tetőjeivel. A lezármarottak 2006-ban kis emlékművet is állítottak itt, melyen ott áll magyarul a megható mondat: *Isten áldja bátor elődeinket*. A templom 1972-ig működött, 1989-ben használatból utoltára egy aranylátóadomlork. Az edmontoni egyházmegye illetéke, aki a helyet illetően telefonon tájékoztatózott, azt is elmondta, hogy az épület – pénz hiányában – romló állapota miatt jövőre valószínűleg lebontják, ide is tehát az utolsó pillanat

külték tömegek hagyta el szülőföldjét. A térség migrációs jelenségeiben megfigyelhető az etnikai jelleg, ugyanis a vándorlók többsége az anyaországuk irányába indul el, vagyis minden ország esetében a saját nemzet vonzása érvényesül: a volt jugoszláv köztársaságokból és Koszovóból a szerbek költöznek Szerbiába, a vajdasági magyarok zöme Magyarországra, a horvátok pedig Horvátországra.

Az első menekülthullám Szerbiába, 1991-ben Szlovéniából és Horvátországból (főként Nyugat-Szlovéniából), 1992 áprilisától pedig Bosznia-Hercegovinából érkezett. A harcok csillapodásával a vándorlók száma 1993-ban csökkent, de 1995 és 1996-ban újra menekülthullámot váltottak ki Kis-Jugoszlávia felé az újabb hadműveletek (a horvátok visszafoglalták Krajínát), valamint a daytoni békekonferencia határozatainak végrehajtása. 1996 közepén a menekültek száma Szerbiában – az UN-HCR adatai alapján – elérte a 618 ezer főt, ebből a Vajdaságba érkezett 258 ezer fő. 1997 végén és 1998 elején még egy, többségében a Vajdaságba irányuló szerb menekülthullám érkezett, amelynek eredményeként a végérvényesen horvát fennhatóság alá került baranyai, kelet-szlavóniai és nyugat-szerémségi területekről 50 ezren települtek át Jugoszláviába. A visszatérőkre váró bizonytalanság miatt körülmények és az ellenséges környezet miatt 1998 végéig remigráció nem igen volt.

A regisztrált negyedmillió menekült 94%-a szerb volt, tehát alapvetően etnikai alapú kényszer migrációról beszélhetünk. Kocsis és Kicsősev (1998) adathorrása alapján a menekültek földrajzi elhelyezkedése egyenlőtlen volt a Vajdaságban, mert betelepítésüket a célterület gazdasági fejlettsége és/vagy a kapcsolati háló határozta meg. Így háromnegyede Délnyugat-Bácskában és a Szerémségbe települt, főként az 1945 és 1948 között beköltözött rokonai, ismerősei házaiba. Jelentős célállomásuk volt a polgárháború során a Vajdaságból önként elköltözött, illetve előzőtt szerémségi, bácskai horvátok lakhelye, és a kedvező életkörülményeket kínáló városok (pl. 25 ezer fő Újvidékre, 6-8 ezer fő Rumára, Zomborba, Pancsovára, Indiába, Mitrovicára ment). A Tisza-vidéki magyar etnikai tömb területére viszonylag kis számú, 6 ezer főnyi szerb költözött. A kedvező forgalmi fekvésű, magyar többségi városokban és urbánizált térségekben viszont számottevő szerb menekült talált új otthonra (pl. Szabadka 6401, Temerin 3444 fő). A Szerbiába érkezett utolsó menekülthullám Koszovó irányából jött a bombázások évében (1999).

A Szerb Menekültügyi Biztosság adatai szerint mintegy 190 ezer fő érkezett (Kis-)Jugoszláviába, de 2010-ig további 20 ezren hagyták el Koszovót.

Az elmúlt 25 év vándorlásait kétirányú mozgás jellemezte a térségben. Egyrészt a horvátországi, boszniai, koszovói menekülthullámok során több százezer szerb érkezett a tartományba (Vajdaság jelenlegi népességének mintegy 15%-a). Politikai, gazdasági, biztonsági okokból a tartomány lakosságának (a menekültekkel együtt) százezres tömege távozott külföldre, főleg Németországba, Ausztriába. A migrációs jelenségek eredményeképpen ma a vajdasági lakosságnak körülbelül a fele nem helybeli születésű.

Elvándorlás a stagnáló gazdasági helyzet következtében

Jugoszláviában Tito halála után, az éves gazdasági növekedés 1981 és 1985 között, az 1976 és 1980 közötti 5,2%-os átlagról 0,7%-ra esett vissza, majd 1985 és 1990 között évi 1,5%-os csökkenés következett. 1990-től a hanyatlás gyorsult, főleg amikor fegyveres konfliktus robbant ki a tagköztársaságok között, majd életbe léptek az ENSZ szankciói. A súlyos visszaesés a gazdaság kulcságazata

A filozófia és történelem metszéspontjában

– A 70 éves Kiss Endre méltatása –

Értelmiségi családban született, abban a második világháborút követő időszakban, amelyben az általános nélkülözés és a rövidtávú remények közepette a család mindennapi életének elengedhetetlen tartozéka, sőt, tápláléka egy bölcséleti, több nyelven is eredeti műveket tartalmazó könyvtár volt. Erre alapult a szülői és nagyszülői tudásanyag, egzisztenciálisan átélt érdeklődés a humanista kultúra iránt.

A kialakuló új sztálinista-rákosi politikai rendszerben az apa, ahogy egyébként utólag ez nagyon is rendben valónak látszott, börtönbe került. Ez az apa nélküli gyermekek tanította meg Kiss Endrét arra, a senkihez sem tartozó, senkitől nem függő, mindent alaposan megfigyelő, kívülről vizsgáló, csak önmagában bízó attitűdre, amely végigkíserte tudományos életét. A börtön után hazatérő apa példáján, aki a pedagógiai tudományak szemelte további életét, ez a ország vezető pedagógiai és elméleti kutatója és gyakorlati apostola lett, Kiss Endre tevékenysége is a dolgok, jelenségek és gondolatok tudományos, kritikai vizsgálataból és leírásából állt. Magától értetődő volt tehát a bölcsészettudomány életciként való választása, ezen belül az irodalom és a germanisztika iránti szeretet, amely segítségével a geopolitikai térség tudásanyagát akkor a legadekváttabban lehetett megismerni.

Am Kiss Endre ennél is többet és jobban akarta megismerni annak az európai kultúrának eszmétörténetét, sokrétűségét, egyes hullámain, amelyek elvezettek saját korának megismeréséhez. Konokul, hihetetlen munkabírálással, kérlelhetetlen alapossgággal, nem törődve a politikai és szakpolitikai panelektel, begyakorolt ideológiák kisékkel, hosszú évek alatt felépítette magában azt a világot, amelyben legfontosabb a tudás.

Nem az egyes filozófiai iskolákban, az egyes tudósok műveinek az ideológiák által rátapasztott értékelésnek elfogadásával, mint építő elemekkel dolgozott, hanem a lehető legalaposabban megismert eredeti művek önmagukkal való szembesítésével alakította ki a nézeteit. Ismeretanyag, tudása egyedurállo.

A rossz nyelvek szerint Freudról mindenkinen van véleménye, annak ellenére, hogy a vizsgálatok szerint a megkérdőjeztetnek csupán 6%-a olvasta eredetiben Freud műveit. Kissről elmondható, hogy minden állítása, sora és szava mögött annak a bizonyos 6%-nak az ismeret- és tudásanyaga áll. Ehhez hozzájárult gyerekkori egyedül maradásának az a tulajdonsága, hogy sose érdekelt a külvilág napi rendezése. Nem volt számító, nem akart középponti szerepbe kerülni. Nem akart divatos lenni, nem kergette a hírnevet (ami persze minden ember hiúságának jól esett volna). Nem kereste a szakmapolitikai társaságokat az egy-egyűrté tartozás köhözés erejét, a csapat- és csordaszellemet, amelyek a fennmaradás, vagy egyenesen éppen a siker miatt nem engedték volna működtetni szabad véleményformáltságot. Ilyen áron sem akart a lételemét jelentő belső szabadságból is függetlenségéből engedni.

Ezel a viselkedéssel természetesen különössé vált, de ez a fajta szabadság adott lehetőséget arra is, hogy merjen önálló véleményét alkotni, akár szembeferdülni a divatos nézetekkel és olyan témákat bevonni görző alá, amelyeket érinthetetlen, sérthetetlen „szent tehenekeként” tartottak nyilván évtizedeken keresztül.

BOLDIS ENDRE

MI ATYÁNK...

MI ATYÁNK, így kezdődik az Úr Jézus Krisztustól tanult imádság, és ezt szokták itt Bécsben a Teréz Anyáról elnevezett egyházi étközhaszn is mondani minden egyes alkalommal ételoszás előtt, természetesen németül. Ebéd végeztekor odamentem az egyik nővéremhez, és elkértem a Miatyánk német verzióját, ha már egyszer itt élünk, itt ékezzünk, tanuljam meg rendesen, szoról szóra. Keresgélte az apaca, elején csak gonderhelten, később, mikor látta, hogy még mindig várók rá, és nem távoztam el, nem tudom, mire gondolt, esetleg arra, hogy elfogy a türelmem, és feladom, merthogy nem úgy tűnt, mintha nagyon sietősrre akarná venni a figurát, de mikor látta, hogy kitartóan várók rá és a Miatyánk-ra, még tett egy-két bátorlaton próbálkozást a kredenc, illetve a ládafia irányába. Szerintem ezek már csak olyan eltérő hadműveletek, pötscelekvések voltak a részéről, mert látam rajta, hogy mintha egy kicsit sikerült volna akkorátmonon kívül megzavarnom a szotverjét. Végül meakulpáztott, és töredelmesen bevallotta, hogy nem talál íyöt, majd azért mentegőzött, hogy dehiszen eddig mindenfelét kértek már tőte: cipőt és ruhát, szappant és szandált, sampont és tampiont, fésűt és fáslit, de a Miatyánkot, azt még nem kérte senki.

Következő alkalommal viszont bepótolta a lemaradást, de a dolog mindenképpen elgondolkodtatótt, mert hogy itt ékezznek több százan magyarok, románok, lengyelek, szlovákok, és hogyan lehet az, hogy nem igényelte ezt eddig senki?

túl. Így is mondhatjuk, hogy olykor botrányt okozott, hiszen azoknál a kétpólusú világrendben kialakított ideológiák kisékkel állt szembe seklekszerű, utóherhetetlen, alapos ismeretanyagával és elemzéseivel, amelyekhez senkinek nem volt merse hozzányálai, kritizálási az addigi hivatalosan ünneplni ikonikus alakok elfogadott véleményét. Lehetett volna ünneplni botrányfigura, pimasz, ún. polgárpukkasztó egyén, ha gyors és látható dicsőséget akart volna learatni. De Kiss vérbéli tudós, aki sosem enged az alapos, körültekintő, tudományos és sokoldalú elemzéséből, egyéni meggyőződéséből.

Így kerülhetett sor arra, hogy elővette és újraértékelt Nietzsche, Marxot és sok más nagy gondolkodót és irányzatot, elsőként írt például kiemelkedő összefoglaló művet a Monarchiáról. Sőt, úgy látta, hogy még van mit újra- és továbbgondolnia, így háromszor fogott hozzá Nietzsche műveinek elemzéséhez, mindig újat találva munkáiban. Ennek az alaposnágnak köszönhetően három különböző könyvet jelentetett meg a német filozófusról.

Munkamódszere is a függetlenséget segítette elő. Ideológiáimentesen, az anyagot önmagában hagyta élni, filozófiai vizsgálódásaiban semmit nem tekintett biztosnak, kiindulópontnak. Szinte mindent megkérdőjelezve, mint a puzzle építőköckait át meg áthelevezve hagyta a szöveget önállóan elstrukturálódni. Nem előzetesen deklarált, netán eleve elvett szempontból építve alakította rendszerét, hanem ahogy egy szobrász, vagy festő dolgozik, az ahogy engedte műve alakulni. E módszerrel jutott el újfajta szemléleti megközelítéseihez, újfajta struktúrákhoz. Ezek a rendszeresítéshez azután természetesen logikusak voltak, tehát maguktól értetődőek.

Kiss a rá jellemző szerénységgel és természetességel – a mindenkori lehetőségeihez képest – megelentette ezeket az írásokat, monográfiákat, s másnap már az újabb, aznapi feladat elé nézve haladt tovább a következő kutatások irányába. Ez végképp bosszantó volt a többi filozófus számára, hiszen Kiss egy napot sem hagyott magának sütkérezni önmaga hírneve. Ettől még különobb lett mások szemében.

Gondolatai, művei nem szorultak az ország határáig, hiszen elsőként kapott Humboldt filozófiai ösztöndíjat hazánkából, amely által széles nemzetközi kapcsolatokra, elismerésekre tett szert a nemzetközi tudomány életben. Hihetetlen természetességgel a mai napig publikált. A ma még mindig mereven klasszikfikált tudományhatárokat Kiss határtalanságával „szétverte”, így a különböző tudományterületek csupán eszközként szolgálnak számára, hogy a sokféle megközelítésmóddal az egyetemes jelenségeket felmutassa és igazolja. A jövőkutatás vagy a globalizáció, mint divatos új ágazat a filozófiai vomulatok relációjában végül is laboratóriumi műhelyként szolgál a folyamatok megismerésére. A gazdasági-politikai változások értelmezése *in statu nascendi* látátja, hogyan alakulnak ki a folyamatok, hogy kapcsolódó filozófiai elemeket és azok magyarázata, az az új, kifejező nyelvezet, amely a folyamatok lenyomatának érzékeny jelzője. Ebben a vonatkozásban természetessé is válik e tudományok találkozása. Kiss Endre munkássága a filozófia, történelem és egzisztenciaterenezés pontja.

FORRÁS: JUDIT

Albert Gáborra emlékezve

Döbbszent hallgattam a Szabad Európát. 1986-ot írtunk. Az írószövetségi közgyűlésen Albert Gábor szólat föl: „Magyarországon az irodalom sosem volt pusztán művészeti kérdés, s magam is úgy vagyok vele, hogy mindezt el kell valahol mondanom annak ellenére, hogy Bornemisza Péter szavait kölcsönvéve: »egyfelől felek, másfelől ég a szívem, és talán az oldalamon is kifakadna, ha a számat föl nem tátanám.«” Sorra vette az ország, a szászor becsapott, önértetében megalózott, múltjából kiforgatott, hamis büntudattal bénított magyar nép erkölcsi és általános gondjait, akikkel megtagadtatták határainkon kívülről rokonait, s halottaitól is megfosztották. „A lélek legjobb esetben félgazságokat kapott táplálékul, az igazság pedig – jól tudjuk – abszolútum. A félgazság – a teljes hazugság.” A remény- és célszessett nép úgy él, mintha a kivárás, a kibőjtölés lenne a legjobb stratégia. Mintha csak túlélni akarná a nemszeretem éveket. „Beteg az ország, gyógyítani kell. Megrettenve és belesápadva nézem a statisztikákban járjolódó országos pusztulás képét.”

A hatalom képviselőitelen jelen lévő Berecz János elfogadhatatlannak tartotta és harciasan visszautasította Albert Gábor „demagógiáját”, amit a rendszer-változtatás nyitányának tarthattunk számon.

Megrendítő szavainak hallatán – melyek miatt egy ideig nem publikálhatott – felkerestem a Zentudományi Intézet könyvtárában. Ez volt a valam való megtisztelő barátságának kezdete. Ekkor már ismertem az Emelt fővel című rendkívüli szociográfiát (1983), melyben bemutatta a kitépített magyarországi svábok sorsát, a helyükre telepített felvidéki és délvidéki magyarok, valamint a bukovinai székelek kálváriáját. Emlékezetes az első találkozásunk. Magas, szikár, kodályi hajviselétű férfi állt előttem, rögtön feltűntek szép kezén a hosszú ujjai. Kézfogása energikus, erős, férfias volt, gyönyörű, lágy basszus hangja lenyűgözött. Meghívott a Bimbó utcai lakásukba, ahol megismertem feleségét, Zsuzsát. Rögtönzött vacsorát rittyentettünk, egyikünk a kenyeret kente, másikunk paradicsomot vágott hozzá. Véget nem érő beszélgetéseink később budakeszi házukban, vagy nálunk, Kelenföldön, s Ausztriában is folytatódtak. Ritkák, a kelleténél és a szükségesnél sokkal ritkábbak voltak e találkozások, különösen, mikor kiderült, hogy édesanyjának mindketten egyetemista társai voltak. A négyesben való együttléteink során megajándékoztuk egymást a gondolkodás, az azonos erkölcsi alapelveken való vita és egyetértés ritka örömével. Gábor tiszta, világos gondolatai nem a saját, hanem a nemzet érdekei ösztö-

nöztek. Foglalkoztatták a magyar sorskérdések, s a magyar kultúra egyetemes értékei. Cizellált műveltségére jellemző, hogy jóval túl a 70-en ógörögül kezdett tanulni. Magasra tette a mércét, igényes volt saját magával és környezetével szemben egyaránt.

Vérbéli közéleti ember volt, akit felelősség tudat, erkölcsi tartás és rendkívüli tisztesség jellemzett. 1988-ban Tökéczki László történésszel együtt megszervezte a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesületet, amelynek elnöke lett. Főszerkesztője volt az Új Magyarország című napilapnak, az Új Magyar Híreknek és a Magyarok Világlapjának. 1989-től a Magyar Írószövetség választmányi, majd elnökségi tagja, 2010-től a Magyar Írószövetség örökös tagja, 2011-től a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt. Munkásságát a Magyar Erdemrend lovag-, majd tisztikeresztjével, 2015-ben Komssuth-díjjal, 2016-ban Berzsenyi Dániel-díjjal ismerték el. Utóljára akkor találkoztam vele, mikor a Magyar Tudományos Akadémia a Magyar Örökség díját vette át 2016 decemberében. Egy évre rá örökre itt hagyott minket. 88 évét élt. Írásai örök fogódzót jelentenek az értelmiségi küldetésű embereknek. Szeliden határozott egyénisége mindig hiányozni fog.

RADICS ÉVA

100. életévében, 2018. január 23-án Torontóban elhunyt **BORBÁS KÁROLY**. Budapestén született 1918. október 19-én. 1988 és 2012 decembere között szerkesztette a **Hadak Útján** c. lapot, az MHBK-nak 1947-ben Ausztriában és Bajorországban, a kommunizmus előtt menekült m. kir. honvédség tagjai által alapított kiadványát. Az újság szerkesztőisége a kezdetek után Münchenben, majd 1988-tól Torontóban működött. Ekkor állt élén Borbás Károly, aki a világháború alatt haditudósítokként szemtanúként élte át a doni katasztrófát és Budapest ostromát. A háború után hadifogságot és üldöztetést szenvedett. 1956-ban menekült Nyugatra.

KOVÁCS KÁLMÁN-EMLEKKIÁLLÍTÁS

A tavaly elhunyt festőművész, Kovács KÁLMÁN életművét bemutató kiállítás nyílt Budapestén a Polgárök Házában. A tárlat 2018. január 18. és 25. között volt megtekinthető. A kiállítás özvegye, Kovács Erzsébet szervezte meg.

DINÓK ZOLTÁN

Dezső álma

Egy középkori politikus meglátogatta a városszé- li szegény embereket. Őgy volt az öröm körükben. Jani majd most végre kipanaszkodhatja magát. Janiék kertés házban laktak. A politikus kíváncsi volt, hogyan is él Jani és családja. Látta a meztelen valóságot. Bent a házban szegényes bútorok, kopott padló, amely persze jócskán is volt, a hűtő leeroszódosodott állapotban, a gázűtőhely ügyszintén, az asztalról és a székekről lekopott a fa, és így tovább.

– Nézzé uram – szolt Jani – így élünk lerongyosodva, segélyen. Én nem tudok dolgozni a kezem miatt. A gyárban megserült. Három gyerekünk van s alig van ruhájuk s örülök, ha este még egy túró rudit is kapnak. De általában nem szoktak. Milyen élet ez? Még jó, hogy a feleségem dolgozik. Nélküle nagy bajban lennénk. Én húszezer forint családi pótlékot kapok. Aból éljük meg? Tulajdonképpen Júlia tart el bennünket. Én apa vagyok, de nem vagyok sajnos családfe- nntartó. Hát ez van... Kérem, ha tud, segítsen rajtunk! Miért nem kaphatok több segélyt?

Dezső, a politikus felsóhajtott, aztán azt mondta: – Higgye el, én szívesen lehoznám önökért a csil- lagokat! Is! De nem megy minden olyan könnyen... – Miért nem? Állapot ez? – Nem, ez nem állapot... – fakadt ki Dezső ko- melyan.

Jani fanyar, kissé beletrórdótt arccal elcsende- sedt. – És hogy járatom majd Zolit középiskolába? Hi- szen nyolcadikos és kitűnő tanuló. De a könyvek is drágák, mármint a tankönyvek, meg ami az iskoláz- tatással jár...

– Még jó, hogy nekem van munkahelyem! – szolt közbe Júlia. Közben Jani egy pohár sörrel megkínálta Dezsőt. – Köszönöm! – mondta Dezső. És szereti a munká- ját, kedves Júlia! – kérdezte. Júlia megilletődött. – Hát, muszáj szeretnem, ha kenyeret akar látni a család.

Dezső egyáltalán nem így értette a kérdést. De nem is törődött többet a témával. Zoli, a fiúk közben megkérdte apját:

– Ki ez az ember?

– Ő politikus. Ne zavarj őt. Menj játszani most.

– Nem zavar, hagyja csak – így a politikus.

– Tudja, életemben most zajlik az, hogy ki is lesz be- löle. Látja, aggódom érte. S nem akarom, hogy rossz sorsa legyen – vélte az apa.

Dezső fölragadt, de közben el is gondolkodott egy pillanatra. Láthatta, ez a család valóban sok gondnal küszködik. Máté és Gyuszi pedig a szobájuk- ban hallgattak. Máté meg betegséggel is küszködött, epebántalmakkal.

– Máté fiam győgszert is szed az epéjére. Dezső sóhajtott. – No de hát les ez majd valahogy! – Higgye el, ha azon múl- na, az ötös lottó főnyer- menyét magának és családjának adnám! – mondta Dezső.

– Elhiszem, kedves uram, de rajtunk a valóságban kéne segíteni.

Dezső szénézett meg a házban, aztán elkészönt. Este, amikor ágyba bújt felesége mellett, elgondol- kodott Janin és családján. Felesége furcsának talál- ta viselkedését. Majd elaludt Dezső. Álmában látja, hogy felkel, majd reggel szerényen reggelit ad a gyerekeknek s iskolába küldi őket. Felesége robo- tolni megy, az étkészdeben mosogattni a táányérokat meg az edényeket. Ő meg otthon olvas s téblábol. Zoli delután egykor hazaérkezik. Szerényen ebé- del. Nem lakott jól. Késő delután a másik két gyere- k is hazaérkezik. Enni ad nekik. Júlia is megér- kezik az étkészdeből. Szegényes a vacsora. S este most még túró rudira sem futja. Ekkor döbbszent rá Dezső, hogy Jani helyébe képzelte magát. Micsoda éle! Aztán jön egy politikus, aki Jani helyzetébe képze- li magát. S mikor több segélyről beszél Jani, azonnal megígéri Dezső, hogy kétszázezer forint családi pótlékot ad. Így nem lehet életem enni. De boldognak látta Janit. Kicsit elbeszélgettek, s Dezső elkészönt. Hirtelen felébredt.

– Hiszen ez csak álom volt! – mondta a politikus. Reménytelen gondolatokkal, teljesen kiabándul- tan ment munkába...

Csönd: napérlelte emlékezet

– Bari Károly új verseskönyvéről –

Gyönyörű vers a Befejezetlen tenger. „Elő- szór a hallgatás, / aztán a madarakkal elővontatott hajnali ég / és az öregség”. Majd „és a szél sokezeréves mozdulatai, / a falevelek torkában beszéd előtti hangok, / nyárvég, / hullott arcok, napérlelte emlékezet.”

Aki ilyen sorokat tud írni, az ismeri az idő lassú sodrását, a világ apró rezdüléseiben is érzi a növekvő csöndet.

Bari Károly versével, mint sokan mások, huszonevesen ismerkedtem meg. A fölkapott zsenit aztán ahogyan fölemlte a pillanat, úgy el is ejtette. Használta, s mikor már számára használatatlan volt, félredobta. Most harm- minkét év után ismét verseskötettel ajándé- kozott meg bennünket, akik tudtuk, hogy a közte lévő évtizedekben cigány népköltészetet, néphagyományokat gyűjtött és adott ki, s sejt- tettük, hogy a forrás nem apadt el, csak csorgá- sa vált lassúbbá. S hogy a nincs továbbban is ott van a következő lépés reménye.

S most itt van a Csönd, az új könyv, a feke- te borítottú kötet, hatalmas lélegzött versekkel, gyönyörűsége kpekkel, friss, tiszta levegővel, azzal, amire már úgy vártunk ebben a hangza- varos világban.

Kevés versű könyv ez, de hát a kevés me- sokszorozódik, amikor újra és újra elkezdünk olvasni.: „Elmúlás vázlatai a ragyogásban, / ágaktól vált falevelek, megöregedett füvek, / tavozik és közeleg, ami volt”. És hagyjuk ma- gunkat elvezetni a nagy összefoglaláshoz, a *Feljegyzések a térlről* nagy táblájához, a világ egészének metaforikus megfogalmazásáig. A szenvedés csontunkba épüléséig.

A Kultúra Kincsestára 650 éves az Osztrák Nemzeti Könyvtár

Az Osztrák Nemzeti Könyvtár a világ egyik leg- nagyobb és legjelentősebb gyűjteménye, állománya csaknem 12 millió kötetre tehető. 2018 különleges jubileum: a könyvtár ebben az évben ünnepli alapí- tásának 650. évét. Ez alkalomból nyílt meg a jubile- umi kiállítás, amelyen nyomon követhető a könyv- tár története a kezdetektől napjainkig, bepillantás nyerhetünk abba a folyamatba, hogy miként vált a néhány kötetből álló uralkodói-családi könyvtár ha- talmas, történeti szempontból is nagyon fontos, mo- dern tudományos médiacentrummá.

A könyvtár alapításának pontos időpontja nem is- mert, de annyi bizonyos, hogy III. Albert Habsburg herceg 1368-ban könyvtávjádonossá vált azzal, hogy Johannes von Troppau brünni kanonoktól a bírtó- kába került egy evangéliumi aranyveretes kötésben, arany betűkkel, miniatúrákkal. Ettől az egyértelmű megbízástól valószínűsítik a gyűjtemény eredetét, a Nationallbibliothek megalapítását.

Írásos, ékes tanúsága a már létező gyűjteménynek a kiállításon szereplő Aranybulla, Vencel csk király örökségéből. Az udvari könyvtár alapállománya bi- zonyíthatóan III. Frigyeshez köthető. A könyvtár létrejé- tében házasságok is szerepet játszottak, általuk francia és olasz remekművekkel gyarapodott a gyűjtemény.

A különböző osztályok, így a Kézírtvány, Zenemű- tár, Térképtár, Irodalomtörténeti Tár stb. történetileg, tartalmilag legfontosabbnak ítélt értékes darabjai esztétikailag is szemetgyönyörködtető válogatásban ke- rülnek bemutatásra.

Az évforduló alkalmából a látogatók egyedülálló élményben részesülhetnek azáltal is, hogy az év minden hónapjában egy-egy rendkívül értékes darab, a „hó- nap tárgya” (Objekt des Monats) kerül bemutatásra, amelyeket állományvédelmi okokból ritkán láthat a nagyközönség.

Kuriozumának számít a Kr. u. 2. századból, a ró- mai császárság idejéből származó papiruszkézirat, egy szerződés töredéke, amely tájékoztatást ad a ten- geri-kereskedelmi útvonalakról Egyiptomtól Indiába.

Különleges darabnak számít az a II. Rudolf csoda- kamrából származó, gyökörből készült két figura, amelyeknek varázserőt tulajdonítottak. A csoda műkö- déséhez feketé bársonyoktárába öltöztetett gyökérm- berkéket borban mártották be. Amennyiben fűdet- süik elmaradt, nyöszörgő gyermekhangot hallattak.

Mozart utolsó, befejezetlen művének, a közi- mert *Requiem*nek eredeti kézírata is szerepel a ki- állításon, amelyet tanítványa, Franz Xaver Süß- mayer fejezett be.

A Gutenberg-Biblia 1454–55-ös mainzi kiadá- sa 1286 oldalával bizonyítja, hogy a nyugati kul- túrtörténetben milyen óriási jelentősége van a kézi nyomtatás feltalálásának. A Bibliából mintegy 180 példány készült, ebből 48 kötetet tartanak nyilván, amelyből 22 hiánytalan.

A kevés és a sok a költészetben jelentőségét vesztő két szó, Bari első három kötetéről mégis megjegyzik a szüksézávátságot. Értékelői a me- taforikusság mellett a látomásoságot, s a vizu- alításra való törekvést emelik ki.

Most, a három évtizeddel később megje- lent **Csönd** is néhány tucat vers foglalata csu- pán, mégis törésmentesen illeszkednek ezek az opusok a korábbiakhoz, legfeljebb a kiteljesé- dés, s a filozófiai mélység ejt bennünket újabb és újabb ámulatba.

Tizenhét évesen írja: „Hiszek a költészet emberi- és társadalomformáló erejében. Olyan verseket szeretnék írni, amelyek napjaink gondjairól, az emberekről, rólam, az elteltől és a világ elé tart vágyainkról, egyszerű örö- meinkről, szép virágokról szólnak.” Ennek a programnak nem kedvezett az elmúlt harminc- nál is több évtized, de érvényeségre, hitelessége ma is csak ennek lehet számunkra, akiknek az emberi beszéd több szavak játékánál, egymás utáníságánál.

Bari Károly nem mondott le harminckét év után sem arról a küldetésről, amit 17 évesen megfogalmazott. De miért is kellene lemondania? Miért is kellene divatok után nézni, s feledni múltat, sorsot, hitet roppantó történel- met, s árulásokat?

Az emlékezés kegyetlen, sorsunk mégis csak ez, tudni honnét érkezünk erre a „síkra”, s azt is hogy hova akarunk elérni. Mít számít az, hogy a cél elérhetetlen!

BÖRÖNDI LAJOS

Bari Károly: Csönd. Kalligram, Budapest, 2017, 32 old.

MULASZTÁSOK

Mulasztások fonadéka a pörgető időben, sötétség orsójára csavart városok, világosság orsójára csavart városok, tettenérések és remegések, anyám a kapu előtt elzúgó buszokat nézi, melyikkel jövök, jövök-e, a morajló hegyen virrasztó hajszalakat meglátogatom-e, itt szegénység van, kilátástalanság, verejték, ide merem-e hozni azokat, akiket szeretek, nem riasztja-e meg őket a ríncoz villámmozgása, a hajléktalan gilisztaakat átlépkedő szírvány-karszalagos ég, a kilátástalanság, a verejték, a mélységek legalján ezüst pikkelyeket növesztő test, nincsenek szavak, csak készülődések, elmaradt utazások, idegenek leheteteit viselő buszablakok, hol vagy, hol vagy, elevenen fedésbe vetett, itt vagyok, itt vagyok, menydörgés torkolatánál öltözködő szemekről motyogók, halottakkal fényképezkedek, fúj a szél, az utat fújja, a láthatár körme alól csorogoló patakok, a gyerekort, ahol minden mozdulatlan, anyám nézi az erdőt, várja, hogy előbukkanyak a fák mögül, a ragályos visszhangok közé lökötő fészkek történetéből, a vaskók napsütötte oldalánál vénék gubbasztanak, száradni kitergetett ruhák szoronganak a bokrokon, ez a világunk nevezett, folyton újrakezdődő nemléte jeleket mutat, váltott lélegzeten körbehordozott magányt, őszvegi hajnalok fehérőrző járdáit, magasság szállírányát kitapintó holdság-kesztűis varjakat, csönd van, csönd van, a versben temető, oszlik, szétesik a test, férges a haj, véres levét ereszt a szem.

S. Csoma János

Bálint napra

kezednek langyos bársonya bőrröme rásimul orcádnak alapszínein rózsza lelke pirul ahogy testemre fonod karjaid melegét csak ez maradjon nekem – kertbe foglalt pillanat – akár falon a kép

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Pinkamindszenten, a 179 lélekszámú kicsiny falu Községségi Házában a pART Galéria 2017-ben is megrendezte három művész, köztük Lieb Roland kiállítását. Az ő munkái eljutottak a British Museumba is.

A Sopronban született, Tömördön élő éremművész, szobrászművész, okleveles építész a Nyugat-Magyarországi Egyetem építész-tervezőművész szakán végzett.

Örök nyughatatlan, tevékeny alkotó. Anyaghasználatával és az éremművészet megújításával vívta ki a szakma tiszteletét. Szombathelyen a Mesevár Óvoda falán, Vasszécsenyben a településen is találhatók közötri alkotásai. Szabad gondolkodó, aki a gondolatútrítést pátolja. 15 x 15 cm-en tömörít világlátást, ideológiát, értékrendet, viszonylatot.

Ha az epigrammára azt mondjuk, a legto- mörébb lírai műfaj, akkor Lieb Roland munkái epigrammatikus tömörséggel iparműve- szeti alkotások. Ehhez hozzájárul, hogy a legkeményebb és legrobosztusabb anyagok- kal is képes könnyedséget és hajlékonyságot ábrázolni. Keménység és lágyaság, vadtság és érzékenységgel egyszerre jelenik meg munkái- ban. A nagy észrere „faragott”, hegesztett apró részletekkel kiemeli a lényegét, miköz- ben az arányok egy pillanatra sem sérülnek.

Az ősi tudás örökörvényűségét rész-himző- szállal „rajzolja” meg. Egy életen át varrott, életszakaszok, nemi és helyi identitást emle- sélő kelengyek, tulipános ládák motívuma a teljesség körébe kerül. Jelzéssé válik, színe és formája már nem beszédes annyira, ám anyagával jelzi, elszakíthatatlan örökségünk ez a jel- és formarendszer. A mi érménk. Lieb Roland egy himző precizitással és érzé- kenységével varázsolja a dróthálóba az életet.

Teljes-e ez az élet? Lehet-e a teljesség egy bezárt kör? Vagy mindig töreksznünk arra, hogy kimozduljunk, kimozdítsuk ezt az egyensúly felé törekvő állapotot? Tüllög- junk, elmozdulunk a térben, időben? S ha megteszünk, visszahúz-e valami a kiinduló- pont felé, törekés és új rögzülések keletke- nek-e vajon? Mi tart bennünket a körben? Ha elindulunk és meghódítunk, leigazunka a magunk számára eszközt, életet, mi is az iga része leszünk? S önnön magunk letráján eljutunk-e a tejtúrendszert spirálján a teljes- ség kapujába?

(Természetesen a művész állandóan ren- dezi a teret is. Székeket pakol egymásra pél- dául. Egy kiállítás ideje alatt áll csupán a mű... de ez már egy következő gondolat...) RAJNER ÁGOTA

A VALMY ÁGYÚTŰZ – AMI A CSÖVÖN KIFÉR

– A német fősodratú médiák Magyarországról 2017-ben –

A korábbi évektől eltérően 2017 évi visszatekintésünkben csupán egyetlen lap, a hamburgi kiadású liberális Die Zeit című hetilap cikkei alapján próbáljuk megrajzolni Magyarország német médiarepciójának fő vonalait. Ezek az egyébként távolról sem igénytelen dolgozatok egyfelől kellően tükrözik az egész német mainstream médiavilág konszenzusos álláspontját, másfelől határozott céljuk, hogy a CDU-tól a Die Linke nevű pártig egybe-simult szociál- és neoliberálisok tudassák a művelt értelmiségi közönség tagjaival, mit helyes gondolniuk. Ennek jegyében a szerintük renitens, populista, hovatovább szélsőjobboldali és egyre kevésbé jogá-lami Magyarországra a korábbi évekből megszokott ágyútűz zúdult 2017-ben is. A társadalmi progresszizmus gondolatától inspirált „*cannonade de Valmy*” azonban most már nem csak Magyarországnak szól, hanem az orbáni jobboldali populizmustól „megfertőzött” V4-eknek, és a mára velük egy húron pendülő osztrákoknak is, akik 20 éven belül második szavaztak bizalmat a jobboldalnak.

A magyar miniszterelnök neve a médiákban a morális és politikai elferdülést megszemélyesítő szimbólumként jelenik meg. A Die Zeit augusztus 30-i számában Gero von Randow azon kesereg, mivé lett ez az egykor szabadságharcos szellemű ifjú, aki mára korábbi támogatója, Soros György ellen fordulva annak egyetemét, a CEU-t, a nyílt társadalomért és az illiberális demokrácia ellen küzdők fellegvárát, felszámolással fenyegeti, az általa támogatott migrációbarát és jogvédő civil szervezeteket ellehetetleníti (2017. június 13.), Sorost magát pedig antiszemita hürokat pengetve az Európát elárasztó migránsinvázió kitervelőjének állítja be (Thomas Roser, 2017. április 11.). Ezzel persze saját európai pártcsaládjában is bírálatokat vált ki, de Orbánnak erős ellenfélre van szüksége, hogy önmagát a magyar szabadságharcos pózában mutatva híveit a 2018-as választásra mobilizálni tudja – olvassuk ugyanott.

Orbán Európa jobboldali populistáit hívja egy-ségbe, amikor az EU-bürokraták, a liberális médiák és a tőke „*szentségtelen szövetségéről*” beszél – olvassuk a lap március 15-i számában – miközben a szélsőjobboldal szavazóinak kegyét keresi. A mára diktatúrává vált magyar (és lengyel) kormányzat alássa az „EU alapjait, Európa szabadságra, biztonságra és jogra alapuló háború utáni rendjét – írja Martin Klingst jegyzetében február 27-én, és Donald Trump országtól Nyugat-Európáig az autokráciák előretörését vizionálja. Bár megengedi, hogy a nyugati világ régi demokráciái ké-

peseik védekezni ez ellen, Kelet-Európa új demokráciái azonban demokratikus hagyományok és demokratikus mélystruktúrák hiányában – mint mondja – aligha tudnak ellenállni a demokrácia kiüresítésének. Végül fináléként elsiratja a szabadságot a lengyel abortusz törvény kapcsán, hiszen „*a Trumpok, Orbánok és Kaczyńskik illiberális korában a demokrácia fogalma nem magától értetődő*”. Márpedig az EU értékközösség és nem önkiszolgáló bolt, ezért Magyarországot és Lengyelországot pénzügyi eszközökkel kell nyomás alá helyezni (M. Klingst, június 26.)

És mi demonstrálná jobban e rendszerek ember-telenségét, mint a migránsok kezelése, akiket Magyarország terrorveszélyre hivatkozva megfoszt mozgási szabadságuktól és a csökkenő migrációs nyomás ellenére határ menti konténerekbe internál (február 9.), az EU migrációs politikájával, az elosztás kvótás rendszerének koncepciójával pedig egy sikertelen népszavazás eredményére támaszkodva fordul szembe, miközben odahaza megteremti a menekültekkel szembeni gyűlölet és félelem kultúráját (Thomas Roser, március 8.). Jó municióként szolgált a migránsokat rugdosó László Petra ügye is, akit garázdaságért „csupán” felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték, miközben a röszkei határincidenst vezénylő Abdel Hamidot egy koncepció perben terrorizmusért állították bíróság elé és 10 év fegyházat kapott (első fokon még 2016-ban -PSZ).

Pedig Orbánt és vele a lengyeleket és cseheket még Magyarország sorstársai is arra szólítják fel, hogy – különös tekintettel a fenyegető kötelesség szegési eljárásra - tartsák magukat a migránsok beforgatása kapcsán a Bizottság döntéséhez, hiszen ha „minden ország azt tesz, amit akar, az az EU végét jelenti” – idézi Jüri Ratas a német kancellár által előzőleg feldicsért észt miniszterelnököt (2017. június 17.). A júniusi EU-csúcs kapcsán az a kérdés merül fel Macron vagy Orbán fogja-e meghatározni a jövőben kelet-Európa Európá-politikáját – veti fel Steffen Richter június 24-i cikkében – hiszen Orbán és Kaczyński joggal félhet, hogy a Macron-Merkel páros által szorosabbra fűzött EU-integráció gátat vet az illiberális politikának és országaitak másodosztályú EU-tagokká fokozza le, ami tovább élezné a társadalmi ellentéteket. Hiszen míg a magyar fiatalok mintegy fele a kormánypártra vagy szélsőjobbra szavazna, addig egyre többen látják úgy, hogy „Magyarországnak Orbánnal nincs jövője”, ezért kényszerűen kivándorolnak, de belőlük formálódik az új ellenzék is (Muriel Reichl, július 31.), talán éppen a Momentum mozgalom elnöke, Fekete-Győr András,

„a magyar Macron” vezetésével (Sugárka Sielaff, szeptember 27.).

Stefan Lorenzmeier és Steffen Dobbert szeptember 14-i cikkükben azon töprengenek, mi történik Magyarországgal az Európai Bíróság Nagy Kamarájának döntése után, amely elutasította a kvóta-határozat elleni magyar keresetet. Kizárható-e az ország az EU-ból vagy alkalmazható-e végrehajtási eljárás a külföldi magyar javak terhére? A 7-es cikkely alkalmazásához azonban az Európai Tanácsban ülő valamennyi állam és kormányfő egyhangú határozata szükséges, Lengyelország viszont biztosan vétőzni fog. Elvileg elképzelhető volna, de jogértelmezési problémát vetne fel az eljárás egyszerre több állam elleni megindítása, ezért a legcélravezetőbb a diplomáciai megoldás volna – szögeznek le a szerzők. Az egykori szovjetblokk országai ma nehezményezik, hogy „*frissen visszaszerzett szuverenitásukat időközben az EU-ra ruházták, ami szuverenitásvesztés ugyan és minden tagállamra vonatkozik, de attól függetlenül, hogy még nem teljesültek belépéskori elvárásait, a nemzetközi joghoz kell tartaniuk magukat*”. Ezzel szemben szeptember 21-i cikkében Tomasz Kurianowicz arra figyelmeztet, hogy a nyugati politikusok fejében „tovább él a vasfüggöny”, a keletiek szemükben „elmaradt hát-sódvარი antidemokraták és elősködők”, pedig okosabb lenne végre komolyan venni őket és felhagyni a dörgedelmekkel és fenyegetésekkel.

Kétértelmű dicsőretnek hangzik Nadine Oberhuber címében egy nemzetiszocialista indulót (Der Führer ruft, SA-SA voran!) parafrázáló cikke („Orbán ruft”, március 21), amely szerint „Magyarország nem minden tekintetben elzárkózó”, hiszen az EU-támogatások csökkenését (is) ellensúlyozandó „Orbán miniszterelnök sokat tesz a külföldi beruházók bevonása érdekében”. Magyarország az EU egyik legerősebben növekvő gazdasága, már „messze nem a nagy ipari nemzetek meghosszabbított munkapadja”. Mindenekelőtt a „német cégek húzzák a gazdaságot”, hiszen vonzó a „kulturális hasonlóság, a fejlett infrastruktúra és az alacsony bér ...”, ugyanis a magyar munkaerő a németnek csak negyedébe kerül”. Úgy látszik azonban, ennyi is túl sok. Thorsten Benner „Tartsatok távolságot az önkényuraktól!” című írásában (szeptember 20.) megengedhetetlennek mondja, hogy „olyan cégek, mint az Audi és a Daimler legitimálják Magyar- és Lengyelország politikáját” és az EU-val szembeni „cinikus magatartásukat”, nem utolsósorban a Schmidt Mária történésznek adományozott kitüntetéssel, jóllehet a befektetőknek társadalmi felelős-

ségük tudatában „el kellene határolódnuk az autoriter illiberális kormányzatoktól”.

A tüzéségi összhangzatban megszólal a jól bevált régi „cár-puska” basszushangja is: a korrupció, amely – ugye kézenfekvő – kéz a kézben jár a populizmussal – olvassuk január 25-én a Transparency International elnökére hivatkozó cikkben, aki szerint „*különösen Magyarország és Törökország korrupciós észlelési indexe romlott az utóbbi években*”. A Die Zeit szerint Magyarország rossz társaságba keveredett. Miniszterelnöke a kommunisták kifutófiúja, Putyin európai kispajtása, aki „a kínai kormány kegyeiért esdekel, hogy országa beruházásokhoz jusson, miközben veszélyezteti Európa egységét” (Ulrich Ladurner, november 29.)

A pattantyúsok vad durrogatása közepette azonban felhangzik egy józan főtiszt hangja is. Horst Seehofer bajor miniszterelnök szerint ugyanis a magyar miniszterelnök „*minden kétséget kizáróan a jogállamiság talaján áll*” (2018. január 5). Ez azonban talán csak akkor válik majd mindenki számára világossá, ha az ágyú hátrafelé sül el.

Dr. PÓCZIK SZILVESZTER, Budapest

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:
Zentralverband Ungarischer Vereine u.
Organisationen in Österreich.
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/1/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodzsóni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovácsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Máttyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rumpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.
IBAN: AT572011100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3500,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-514287.

E-mail: melindakonya@hetnet.nl

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, e-mail: mariabenyak@gmail.com
Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkeikért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.

Jászság, vidékiség, civilség, tudományosság

– A Jászsági Évkönyv 25. kötetéről –

A magyar közéletben sorra értesülünk a negyedszázados megemlékezésekről. Miért? Sok alkotói csoportnak a magyarországi rendszerváltás az időszámítás kezdetét jelenti. Egy jubileum alkalmas arra, hogy az elvégzett munkáról visszatekintést készítsünk. A Jászsági Évkönyv 25. kötetének megjelenése apropójából, az évkönyv felelős szerkesztőjével, Dr. Pethő László szociológus ny. egyetemi docenssel beszélgettem. A '93-as indulást rendszer-váltó vállalkozásnak is nevezhetnénk a Jászsági Évkönyv Alapítvány életében? – Igen, lehet rendszer-váltónak nevezni, bár kicsit későn kaptunk észbe, de lehetőség akkor adódott. A helyi kulturális, tudományos intézmények nem kínáltak helyet a kezdeményezésnek, így önálló lett. Néha ez kínlódással járt, de ezt a függetlenségfélést – ha van ilyen –, mindmáig megőriztük, ami sok esetben előnyt jelentett. Az alapítók köre ragaszkodott hozzá, hogy a vállalkozás legyen jászsági. De mégsem lett provinciális, a jászsági kötődést ebben az esetben nem a hagyományos etnikai identitás keretein belül kell érteni. Az alapítók is sokfelé voltak, több területről, a tudományos életből érkeztek, de akadtak helyi aktorok, és olyan segítők, akik rokoni szálakkal kötődtek a jászsághoz, vagy éppen Budapest közelsége okán a Jászságban telepedtek le, és tudtak erre időt szánni.

Pethő László a kandidátusi fokozat megszerzése után kapta a szerkesztői lehetőséget, aki akkori vállomása szerint olyan kérdések megválaszolására keresett szakembereket a kötethez, amely témák a „levegőben vannak”. – Kiss József, bécsi levéltárban is gyakran kutató történész, aki a Jászkunság kutatásában komoly eredményeket ért el, sokat segített; szakmai színvonalat képviselt az alapításban. Karády Viktor szociológus, társadalomtörténész az alapításkor az iskolázás ügye foglalkoztat-ta, így a szociálanropológia szemléletet is behozta. Gyurkó Miklósné tanítónő, akkor már közel a nyolc-

van évhez, a házi szerzők között volt a kezdetekben, a pedagógiai íráskor mellett saját élményalapú elemzéseivel a jászsági polgárság életét dolgozta fel. A városi könyvtárból a helyi múzeumból, a városházáról is voltak az alapítók között. A fiatalabb szerzők hozzánevelődtek az évkönyvhöz. – A szerkesztő azt is elmondta, hogy doktoranduszokat, tanárokat, jogászokat, jászsági község- és városvezetésből jövőket vont be a munkába, és az elszármazottak közül is akadtak jelentkezők. Így létrejött egy szerzőgárda, amellyel később neki tudtak fogni a háromkötetes Jászberény történetének megírásához. Az évkönyv műfajának tradíciójához méltóan a jubileumi kötet is sokszínű. Témái most is a „levegőben vannak”. A *malenkij robot*, az asszonyzív-e, a családörténetek, színkép, zene, fotó, gazdasági élet szereplői mind helyet kaptak a kötetben. A közel 90 000 fős Jászságról, a gazdaságról, a társadalomról, a kultúráról, a művészetről, a helyi iparról, és a mikro-régió történelméről, a helyi identitás alapjairól izgalmas képet fest a kötet. Dr. Kertész Ottó a Jászság Évkönyv Alapítvány kuratóriumának elnöke szerint, „Történelmet hagyományozunk, jelent írunk, és a jövőbe mutatunk. Hármaskapocs könyve a jászságnak.” Szívből ajánlom elolvasásra!

(Az évkönyvek elolvashatók a www.jaszszagievkonyv.hu weboldalon.)

DOBÁK JUDIT

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT

VERESTÓY ATTILA, az Erdélyi magyar politikai élet egyik kiemelkedő szereplője januárban 63 évesen hosszas rákbetegségben egy bécsi klinikán elhunyt. A **Romániai Magyar Demokratikus Szövetség (RMDSZ)**, melynek **szénátora, az udvarhelyszéki szervezet elnöke volt**, saját halottjának tekinti.

Verestóy Attila 1954. március 1-jén született Székelyudvarhelyen. A Bukaresti Műszaki Egyetemen tanult vegyészmérnöknek. 1999-ben lett a kémiai tudományok doktora.

Már a kommunizmus bukása előtt nagy érdeklődést tanúsított a magyar ügyek iránt, többször sikerült magyar sajtótermékeket juttatnia Székelyföldre. Telefonját lehallgatták, egyetemi betanítói státusát megvonták tőle.

Az RMDSZ-ben a kezdetektől, 1989. december 22-től alapítóként szerepet vállalt. 1990. első felében az Ideiglenes Nemzeti Egység-tanács tagja, a Kisebbségi Bizottság elnöke. 1990-től haláláig az **RMDSZ Hargita megyei szénátora**.

Sikeres vállalkozóként 2008-ban hozta létre a **Dr. Verestóy Attila Alapítványt**, mely pályázatokon keresztül biztosított anyagi támogatást és segítséget. Filantróp tevékenységének fókuszában a helyi magyar emberek, fiatalok, diákok, egyetemisták, hátrányos helyzetűek, betegek és idősek álltak.

-art-

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes